

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

Titulus VIII. Terrena.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

volantis aquilæ Apoc. 8. 13. *va! va! va!* *habitantibus in terra!* S. Ambros. hic: non omnes homines comprehendit: sunt enim in terris positi, quorum conversatio in cœlis est; sed eos, quos terrenæ conversationis affectus, & hujus sæculi gratia, vicerit. Velloso in Judith 1. Paræn. 4. *va! va! va!* Apoc. 8. 13. Ter dicit *va*, propter illa tria. 1. Jo. 2. 16. *omne, quod est in Mundo &c.* Hugo Card. in Gen. 12. 1.

Surgite, & ite: quia non habetis hic requiem. Mich. 2. 10. Jubemur, in nullis Mundi rebus putare nobis requiem; sed ad sublime tendere. S. Hieron. apud Escobar cit.

Ego terram calcare didici, non adorare: non est enim mihi fas unquam rebus inanimatis credere spes animæ. Clem. Alex. orat. adhort. ad Græcos.

TITULUS VIII. TERRENA.

§. I.

Symbola.

Ex Veteri, & Novo.

Dispersus est populus per omnem terram *Egypti ad colligendas paleas.* Ex. 5. 12. Quæ verò ad Salutem animarum, granum; quod melius est. Quod temporale est, palea est: cum sit transitorium. B. Humbertus f. 69. ad Studentes in Jure Canonico.

Super flumina Babylonis-cum recordemur Sion. Psa. 36. 1. Flumina Babylonis sunt omnia, quæ hic amantur, & transeunt. O Sancta Sion! ubi totum stat, & nihil fluit. Quis nos in illa præcipitavit? quare dimisimus Conditorum tuum, & Societatem tuam? Ecce in Babylonia pulchra sunt, quæ tenent, non te teneant, non decipiant. Aliud est solatium captivorum, aliud gaudium liberorum. S. August. hic.

Si impiger fueris, veniet, ut fons, messis tua. Prov. 6. 11. Fructus terreni, quos metimus, non fonti comparantur, sed cisternæ: quia ad tempus pascunt colligentem, & in tempore deficiunt. At qui impiger fuerit pro cœlestibus laborare divitiis, hujus messis ut fons adveniet. V. Beda hic.

Meliora sunt ubera tua vino. Cant. 1. 1. Ut indicet perpetuam durationem bonorum, quæ desiderat. S. Bernardus f. 9. in Cant. temporalia sunt instar vini ab uvis expressi, quod non amplius crescit; & uvæ manent aridæ, nec habent, quod denuò exprimatur. de Ponte hic Exh. 9. §. 2.

Me dereliquerunt &c. Jer. 2. 13. Verè cisterna dissipata honor; cisterna perforata voluptas, divitiæ, & omnis prosperitas Mundialis. Non valet aquam continere: triduo placet, & statim evanescit omnis illa consolatio; & fastiditur, & displicet. S. Thom. Vill. f. D. 3. Quadr.

Erat in proximo dies festus Judæorum, scenopegia. Joan. 7. 2. quod est, *fixo umbrarum*, seu tabernaculorum. Umbra longior est vespere: si amor temporalium, sole gratiæ occidente, crescit: vel quia cupiditas major est in senili ætate. Et nota: quòd umbræ illæ ad literam siebant de falicibus instructuosis; per quas bene significantur temporalia. Hugo Card. hic.

Mittite in dexteram navigii rete. Joan. 21. 6. Illi mittunt rete, & piscantur ad sinistram; qui, quidquid faciunt, faciunt ad haben-

dum temporalia, ut divitiis, honores, & dignitates. Sylveira c. 6. hic.

Ex Patribus, & alijs.

Quid sunt terrena omnia, nisi quædam corporis indumenta: qui ergo contra diabolum ad certamen properat; vestimenta abjicit, nè succumbat. S. Gregor. hom. 32. in Evang.

Dulcedo hujus sæculi ad tempus fauces indulcat; sed in magnam postea amaritudinem convertetur. S. August. in Pf. 123.

Omne studium hominum, quod versatur in iis, quæ ad vitam pertinent, est planè puerorum ludus in arena. Nam simul atque à labore cessatum est, simul arena collapsa; nullum relinquit vestigium eorum, quæ fuerunt elaborata. Hæc est humana vita: Arena est ambitio, arena est potentia, arena divitiæ; arena est, quidquid ex iis, in quibus magnò studio per carnem fruimur. S. Gregorius Nyss. hom. 1. in Ecclesiasten.

Propterea luctatores pulverem adversariis conantur aspergere; ut olei levitatem injectu pulveris exasperent; atque ita facilius eos apprehendere valeant. Jam quod illic est pulvis, id in nostro certamine, est terrenis in rebus occupatio. Et quod illic est oleum, hic est quietis studium ab omni sollicitudine vacuum. S. Nilus lib. Ascet.

Per capillos sæpe bona terrena solent intelligi: quod figuratur in tonsura Ecclesiastica. Unde & Levitæ tempore oblationis suæ raserunt omnes pilos carnis suæ. Blesensis serm. 4. de B. Lucia.

§. II.

Terrena spernentium Symbola, Sunt Aquilæ.

Aquila in arduis ponet nidum suum. Job. 39. 27. In arduis habet nidum, qui in supernis figit consilium; non vult mentem in ima dejicere, non in infimis habitare. Diez Contemplatio.

Qui sperant in Domino-assument pennas sicut aquila. Eccl. 12. 40. 31. Aquila, si quando in terram descendit vultus causâ, statim iterum advolat in sublime. Locusta autem, vix facit unum volatum; cum statim iterum in terram decidit. Sic contemplantur cœlestia justus, & peccator. Diez D. 2. Quadr.

Vani, & fatui, remisso, & languente, volatu (qui muscarum instar res hujus vitæ tenues, & exiles, circumlambunt) implicantur, & illi-

gan-

gantur, quasi retibus quibusdam: deliciis, inquam, honoribus, gloria, variisque cupiditatibus, velut quibusdam araneorum texturis, involvuntur: præda, & efca, facti illi fera, quæ per hæc talia venationem illicituere solet. At si quis aquilæ naturâ præditus, acutiùs ad lucis radios intentum mentis oculum convertens, seque ipsam in altum vibrans, in hujusmodi araneorum telas incidit; solâ aurâ, & impulsu pernecis volatus, solâque alarum impetu, quidquid occurrit, dissipat, & disijcit, S. Gregor. Nyss. tr. in Psalmos c. 8.

Maximilianus II. pinxit in Symbolo Aquilam in nubibus volantem; humi verò coronam, gladium, hastam, Mundum, cum lemmate: Nil humana moror, dum super altra feror, Cauffinus l. 6. Symb. 20.

Aquila. Lem: *Nec obscura, nec ima*. Justorum animæ Aquilis comparantur; quòd alta petant, humilia derelinquant. S. Ambros. l. 3. in Luc. Picinelli.

Alia Symbola.

Ex Veteri.

Fiat firmamentum in medio aquarum, & dividat aquas ab aquis. Gen. 1. 6. Sicut firmamentum cœlum appellatum est, ex eo, quòd dividat inter eas aquas, quæ super ipsum; & eas, quæ sub ipso, sunt: ita & homo, qui in corpore positus est; si dividere poterit, & discernere, quæ aquæ sunt superiores super firmamentum, & quæ sub firmamento, & quæ sub firmamento sunt; etiam ipse cœlum, id est, cœlestis homo, appellatur. Origenes. hom. 1. hic.

Producat terra jumenta, & reptilia, & bestias terræ. Gen. 1. 24. Per quæ significantur illa tria 1. Joan. 2. 16. *omne, quod est in Mundo &c.* Hæc tria de terra oriuntur: quia de amore terrenorum universa malitia ortum habet. Per reptile significantur cupidi, qui circa terram repunt: per jumenta luxuriosi: per bestias superbi. Hugo Card. hic.

Cum non invenisset, ubi requiesceret pes ejus, reversa est. Gen. 8. 9. Vide, quomodo te pungat Deus; quocunque te extra eum extenderit per concupiscentiam in creaturis; tanquam nutrix pueri brachium extra cunas, ne pereat frigore. Propitius tibi sit Deus; ne inveniat, ubi requiescat pes mentis tuæ: ut saltem coacta, ô anima! redeas ad arcem; sicut columba Noë. Guigo confid. de tranquill. animi c. 14.

Ascendebat ad tonsoras ovium suarum. Gen. 38. 12. Vellera sine læsione tolluntur ab ovibus; sic temporalia à viris Sanctis sine omni dolore, & tristitiâ, tolluntur, Hugo Card. hic.

Solve calceamentum de pedibus tuis. Ex. 3. 5. Illa Moyfi deposita calceamenta hoc significant: quia nullus dignè Deum videre potest; nisi qui cuncta terrena, & mortalia vitia, de-

ponunt. V. Beda hic. Quare Moyses justus est calceamentum solvere? ut sollicitudines faculares abjiceret huic mortali vitæ adhaerentes. Theodoretus q. 7.

Et venit musca gravissima in domos Pharaonis. Ex. 8. 24. Israelitica anima Sabbathizat; dum, remota à negotiorum secularium strepitu, lectionibus, & orationibus, vacat. Ægyptiacâ verò muscarum ingruentium infestatione percellitur, dum terrenorum actuum inquietudine delectatur. Quid est enim in hac vita laboriosius, quàm terrenis desideriis estuare? quid quietius? atque suavius? quàm hujus sæculi nihil prorsus appetere. B. Petrus Dam. l. 2. ep. 5. Christiano spirituale Sabbatum agere, est, à laboriosa rerum temporalium cupiditate quiescere: solis orationum, & lectionum, studii insudare; secularium negotiorum pondus de mentis cervice projicere; ad contemplanda cœlestia totâ cordis intentione vacare; carnis oblectamenta contemnere; de sola spe cœlestium spirituali jucunditate gaudere. Ne porro Sabbatum Domino veraciter celebrat; quæ ab his, quæ Mundi sunt, operibus vacat; ut à spiritualibus tamen actibus non quiescat. Idem l. 4. ep. 16.

Elegit suspendium anima mea, & mortem ossa mea: desperavi nequaquam; ultra jam vivam. Job. 7. 15. q. d. suspensus sum à terrenis, mortuus Mundo: jam non habeo spem in terrenis; ultra non revertar ad Mundum, nec mente, nec opere, Hugo Card. in Gen. 31.

Sicut liliam inter spinas. Cant. 2. 2. Sola illa anima lili candorem habet, quæ necessariùs tantùm vitæ contenta, ad cœlestem pulchritudinem, candore animi, & corporis munditiâ, aspirat, Philo Carpathius hic.

In lectulo meo per noctes quaesivi, quem diligit anima mea. Cant. 3. 1. Anima, quæ Deum quarit, & ad Dei dilectionem, & cognitionem, plenius pertingere cupit; in lectulo hunc quærere debet, id est, in quiete mentis. Vacare enim debet, & quiescere ab occupatione, rerum terrenarum. Richardus à S. Vict. in Cantica c. 1. Bona nox, quæ prudenti oblivione dissimulat omnia temporalia; ad illum, qui æternus est, quærendum, tempus expediens, & explicans occasiones. Gilbertus f. 1. in Cant.

Ferculum fecit sibi rex Salomon de lignis Libani. Cant. 3. 9. Cur non de arboribus? ligna jam nullum terrenum sugunt succum. Anima à terrenis separata, est sedes Dei. Incertò note.

Capilli tui sicut greges caprarum &c. Cant. 4. 1. Graciles, & spiritualibus extenuati disciplinis, pene sine corpore sunt, & penitus sine carne; ad omnem insensibiles injuriam: ut nec tondentis instrumenti sentiant læsionem; in hoc tantum sustinentes passionis molestias, si à capite, cui inhaeserunt, contingat evelli. Reliquò enim emortuò corpore, vitalem ibi tantum sensum retinent; tibi capiti, de quo oriuntur;

tur, junguntur. Gilbertus f. 23. in Cant. Hoc ergo magnum sponsæ elogium: abhorretere solium à capite suo Christo separari; cœtera despiciere. Naxera in Jos. 17. §. 12.

Statura tua assimilata est palma. Cant. 7. 7. Sicut palma, teste Plinio l. 13. c. 4. frugifera non est, nisi in solido fervido, nitroso, aut salso; ideoque videtur proceritate suâ terram despiciere, & cœlum appetere, ac rectâ eò conscendere, vixque humi radicibus niti: quia ibi nihil invenit, nisi insulsum. Sic & viri Sancti mentem habent defixam in cœlo: ideoque terrena illis omnia desipiunt; ac Crucem Christi amant, in eaque radices agunt, nutriuntur; & crescunt usque ad cœlum; ad quod anhelant. Cornelius hic.

Populus meus pendebit ad reditum meum. Of. 11. 7. Pulchrè anima, & propriè pendebit, tanquam inter cœlum, & terram: ut, licet adhuc apprehendere cœlestia non valeat, non velit tamen tangere terrena. Et si aliquando tangit, non nisi summis articulis, id est, extremis partibus animæ: propter necessitatem scilicet corruptionis nostræ? cui cogimur fervire. Guarrius f. 1. de Adv. Dom.

Lepus. Lem: *Ascensu levior. Lapides Sancti elevabuntur super terram.* Zach. 9. 16. Lapides sancti voluntur super terram, instar rotarum, paululum tangentes humum; & volubilitate suâ ad cœlestia festinantes. S. Hieron. Picinelli.

Ex Novo, Patribus, & aliis.

Filij tonitru. Marci 3. 17. Esto filius tonitru. Dices: quomodo possum esse filius tonitru? Potes esse: si non in terra, sed pectore Christi, recumbas. Potes esse filius tonitru; si terrena non moveant; sed ipse potius ea, quæ terrena sunt, mentis tuæ virtute concutias. Tremat te terra, non capiat: vereatur caro potestatem animi tui, & concussa subdatur. S. Ambros. l. 7. c. 40. in Luc.

Sedebat supra fontem. Joan. 4. 6. Si interdum quiescere volumus, sedeamus super fontem. Fons iste, sive puteus, abundantia est, & profunditas terrenorum. Fons iste emanatio est delectationum; fons iste profunditas naturalium, & humanarum, scientiarum. Super quem fontem oportet super sedere, non subjacere. Non subjiciatur defectibilibus amor: non enim quiescet subactus, atque ageratus calcariis, equus; super sedens verò quiescit, aut fertur. Aut res nos deserunt, aut ipsas deserimus. Si deserunt, in adjutorio sunt: deserimus; corpora, & corda, gravant. Sim. Cass. l. 4. c. 9.

Luna sub pedibus ejus. Apoc. 12. 1. Hoc dici potuit de prima Ecclesia; dum ad pedes Apostolorum jacebant tota patrimonia Fidelium. Nè nunc Planeta ille, Symbolum terrenorum, ascendat in caput; nec divexet tyranni instar cogitationes Præsulum, & affectiones animi. Apostolico Sæculo curæ postremæ

erant de patrimonio: hodie primariæ convertuntur circa reditus, & dominia Oliva t. 2. conc. 19. die Ven. 6. in Quadr. *Luna sub pedibus*, id est, temporalium bonorum claritas sub administratione ejus. S. Rupertus l. 2. comment. in Apoc. Hoc ergo laudi est SS. Patribus, quod divites quidem fuerunt, sicut sacre historię tradunt; sed ipsas divitias non passi sunt affectibus dominari: sed ipsi dominati sunt divitiis, dispensando; ut posebat usus privatus, ac publicus. Arcones in ll. 1. Disc. 2. *Luna sub pedibus*, id est, mutabilitas bonorum temporalium in contemptu ejus. S. Rupertus de oper. Spir. S. c. 14. Habet Ecclesia lunam sub pedibus: quoniam cuncta terrena, & transitoria, & mutabilia, despiciens, & pro nihilo ducens; sola cœlestia concupiscit. S. Euseb. Emis. D. 3. Pasch.

Rota modicò quòdam vestigiò stat in terra; & non solum stat, sed quasi percurrit: non stat, sed tangit, & præterit: denique, cum voluitur, ad altiora transcendit. Ità & sanctus vir, quoniam in corpore est, necessitatem habet, aliqua de terrenis cogitare: & quando venerit ad victum, & vestitum; his contentus est; & tangens terram ad altiora festinat. S. Hieron. in Ps. 76.

Corporalis saltus est, totum corpus à terra suspendere: spiritualis saltus; spiritum, & totum, quod spiritus est, à terrenis alienare. Corporalis saltus est, terræ tactum usquequaque deferere, & totius corporis membra per inane librare: spiritualis saltus est; mente excedere, & infimis in imò relictis, in invisibilium contentatione totum transire. Richardus à S. Vict. in l. 113.

Attende, quàm sit omnino, & cum omni admiratione, stupendum: quòd corpus de terra sumptum, terram ad tempus datò saltu deferere, & supra semetipsum ire: spiritus verò spiritualis, & incorporea natura, à corporeis, & terrenis, vel ad modicum separari non potest. Idem ibidem.

Aves paradisi rerum terrenarum despicientiam nos docent; hæ quippe, si Gesnero, Aldrovando, aliisque, fides, in terra, nisi mortuæ, non videntur; nec corruptioni obnoxie sunt. Doultreman l. 1. c. 2. Sect. 5.

§. III.

Terrena spernendi motiva.

Num. 1.

Nobilitas hominis, Sancta superbia.

Ex Veteri, & Novo.

Ferebatur super aquas. Gen. 1. 2. Ad id rationalem creaturam compellans; nè rebus, quibus ipsa nobilior, imò domina, constituta, velit malè subjici per amorem. Consequit enim amor hominem subjici rebus, quas diligit; qui soli Deo debet esse subjectus. Sim. Cass. l. 5. c. 1.

Filii

Filiis hominum - ut quid diligitis vanitatem? Pl. 4. 3. Septuag. *usquequo incliti mei ignominiose diligitis vanitatem?* Chaldaeus: *usquequo honor meus ad vituperium?* Aquila & Symmachus: *usquequo gloriosi mei, seu gloria mea?* Vatablus: *usquequo potentes, ac principes?* Quò magis extollitur dignitas, eò magis exaggeratur iniquitas. Mendoza in 1. Reg. 1. Annot. 6. Sect. 3.

Si filius Dei es, mitte te deorsum. Matth. 4. 6. O quàm stulta hæc suasio! nimiumque per-versa; quod utique si faceret Dominus, verè illum Dei esse Filium comprobaret. Sed inimicus cœli, nè tentando quidem ascensum vult suadere cœlestem; deorsum, & in ima, provocat: quia optat omnes cadere, qui se sentit præ omnibus cecidisse. S. Maximus hom. 2. de jejuniis Quadrage. Qui se Dei filium credit; actu, vitâ, moribus, honestate, tanto generi respondeat; ne iterum ad terrena descendens ad ipsam tanti Genitoris tendat injuriam. S. Chrysol. f. 68.

Nolite timere pusillus grex? &c. adjecit, quid faciendum sit regnatoris: *vendite, que possidetis &c.* Luc. 12. 32. 33. Non potest dominari omnibus, nisi is, qui propriis non tenetur. Dejectæ mentis est, qui familiaris rei meminit, cum vocatur ad regnum. Jacens animus plebejus nummulum thesauris, regalibus anteponebat. S. Chrysol. serm. 22.

Misit illum in villam. Luc. 15. 15. Cum homo recedit ab urbanitate cœlesti, merito villanus in terrenis efficitur. Sim. Cass. 1. 6. c. 16.

Ex Patribus, & aliis.

Magni, & excelsi animi est despiciere, & calcare, mortalia. Lactantius 1. 6. inquit. div.

Ipsi sibi renuntiant, seque hominum nomine abdicant; qui non sursum aspiciunt, sed deorsum: nisi fortè, ad ipsum, quòd recti sumus, sine causâ homini attributum putant. Spectare nos cœlum Deus voluit; utique non frustra. Idem 1. 2. div. inquit.

Dejicit se de culmine generositatis suæ, qui admirari aliquid post Deum potest. S. Cyprianus 1. de spectaculis.

Mox, atque dixisti, *Pater noster, qui es in cœlis.* Matth. 6. 9. excitavit te hoc verbum, & mentem tuam alacrem reddidit; ostenditque te habere Patrem in cœlis; nè facias, quidquam, nec dicas, eorum, quæ sunt super terram. In ordinem illum supernum constituit te, & choro illi cœlesti adjudicavit: quid te ipsum ad ima dejicias? S. Chrysol. f. 14. in c. 4. ad Ephes.

Agnosce ô Christiane dignitatem tuam; & divinæ confors factus naturæ, noli in veterem vilitatem degeneri conversatione redire. Memento, cujus capitis, & cujus corporis, sis, membrum. S. Leo f. 1. in Nat. Dom.

Homo! quid commune cum terris tibi, qui confiteris, tibi genus esse de cœlis? Ergo cœlestem vitam monstra in habitatione terrena: quia, si quid in te gesserit terrena cogitatio, *Polyanth. Sacr. Tom. II.*

cœlo maculam, cœlesti generi injuriam, iactulisti. S. Chrysol. f. 71.

Quis de victu, quis de vestitutu, quis de plebejo censu, & vernalis cœspitis vilitate, suspirat de regno certus? de dominatione securus? Satis sibi invidet, qui, elevatus ad summa, ipse se ad humiliora dejicit, ad egena deponit. Quid cum terra illi, qui possidet cœlum? quid illi cum humanis, qui adeptus est jam Divina? S. Chrysol. f. 25.

Superbiat, ô pauperes! superbiat, ô humiles! anima vestra glorians in humilitate sua; omnemque altitudinem hujus Mundi longè, sub pedibus jacentem despiciat; indignumque judicet gloriæ suæ, ad concupiscentiam vilis prædæ suam ulterius majestatem inclinare. Quid? jam jam tollenda es in cœlum; & nunc te demum mereres in cœnum? Te prætolatur, Curia Sanctorum; & præponeres societatem demoniorum? Guaricus serm. in solem. OO. SS.

Nihil rectè æstimat, qui seipsum ignorat. Nescit, quòd sub pedibus suis omnis mundana gloria jaceat; qui conditionis suæ dignitatem non pensat. Nescit omnino, nescit; quid de spiritu angelico, quid de spiritu divino, sentire debeat; qui spiritum suum prius non cogitat. Richardus à S. Vict. 1. 3. de arc. myst. c. 6.

Si audieris, *Pater noster*, arripe generosum-nobilemque, contemptum omnis feæda rusticitatis tu, qui tam Regiò Patre gloriaris. Displiceat tibi atque gemas exilium; cui cœlestis hereditas filiationis titulo, cujus Pater in cœlis est, reservatur. Gerlon. de myst. Theol. confid. 5.

Ponam te in superbiam seculorum. Isa. 60. 15. ait Dominus de Jerusalem nova. Assumat utinam! mens nostri cordis hanc superbiam; ut nulli dignetur intendere, nulli juagi, nulli inhære; nisi uni soli, quod est necessarium, optimum, æternum & summum. Idem tr. 7. sup. Magnif.

Indignum planè omnino & absurdum est; ut prænobilis anima, deputata sponfi cœlestis amplectibus; oblita suæ originis; & illius, cujus imago est; ad mechanicos rapiatur affectus. Blesensis ep. 138.

Similes sumus iis rusticis, qui, nihil civile unquam experti, si fortè in urbem introducantur, jubeanturque; principis alicujus mensæ adstare, aut etiam inter primates versari, atque honesto inter eos loco esse; facile ista reculent; nihilque illis longius videatur: quàm ut inde recedant, atque ad rustica negotia revertantur. Simillimè nos cœlestem Rempubliam negligentes, terrenarum harum rerum duntaxat rusticitatem sectamur. Isidorus Clarius orat. 6. de S. Steph.

Sit in te Sancta quedam superbia, quæ magni facias in te, quod decet; agnoscendo tuam nobilitatem. Ama res nobiles, id est, spirituales; juxta nobilitatem, quam indidit DEUS cordi tuo generoso; cum te creavit ad imaginem, & similitudinem, suam. Gloria major lilio, quàm Salomoni: Regina tamen Saba hanc non illam, est admirata: in veste picta vides hominum manus; in lilio manum Dei. Stella de cont. Pl. 1. c. 44.

Fff ff

Sicu

Sicut ex parte corporis humiles esse debemus; terra enim fumus ita considerata anima excellentia, quadam sancta in nobis debet esse arrogantia; & spernere terrena, quae sunt indigna anima. Idem in Luc. 2.

Ludovicus XIII. Gall. Rex, adolescens perquam addictus vixit avibus: sed ut primum regnum aggressus est, has à suis curis in libertatem remisit, dicens: jam aliquid supra aves cogitandum est. Masen. l. 2. argut.

Num. 2.

Terrena etiam malis obveniunt.

Det tibi Deus de rore caeli. Gen. 27. 28. id est, spiritualium abundantiam. *Et de pinguedine terrae*, id est, temporalium affluentiam. Esau post dicitur: *det tibi Deus de pinguedine terrae*; quam principi paliter affectabat. Hugo. Card. hic.

Esau, quem Dominus reprobaverat, incedebat cum *quadringentis viris*. Gen. 33. 31. Jacob in baculo suo transeunte Jordanem Gen. 32. 10. Malo pauca cum puritate conscientiae, quam dignitates innumeras cum verme, qui non moritur, possidere. Blesensis ep. 20.

Negantur Electis in hac vita bona terrena quia & agris, quibus spes vivendi est, nequam à Medico cuncta, quae appetunt, conceduntur. Dantur autem reprobis bona, quae in hac vita appetunt: quia & desperatis agris omne, quod desiderant, non negatur. S. Gregor. moral. l. 21. c. 4.

Temporalia bona sunt quasi ossa convivi paradisi in Mundum mista. Saepè enim malis divitiibus, & magnis hominibus quasi canibus, projecta. Et tamen, sicut canis non daret os, quod rodit, pro Imperio, vel Papatu; sic impius dives non daret bona temporalia pro tota gloria sempiterna. S. Bernardinus t. 1. f. 22.

Universae creaturae, micae, seu fragmenta quadam, sunt; quae ex mensa Dei ceciderunt. Unde merito canis appellatur, qui creaturis pascitur, Pl. 58. 15. *famem patientur ut canes*. Ex. operib. myst. V. P. F. Joannis à Cruce, lib. cui tit. ascensus mentis Carmeli c. 6.

B. Angela de Fulgino dicere solebat: temporalia bona, fortunas, honores, esse panis micas, quae cadunt de mensa Domini: Cruces verò esse delicatos opipari convivi bolos; qui & fortibus Dei intimis apponuntur. Ex libello, cui titulus, solus Deus, Auth. Boudon.

Vide. Divitiæ Prosperitas.

Num. 3.

Terrenis semper aliquid deest.

Ex Veteri.

Inimici ejus terram lingent. Psal. 71. 9. quia peccatores, divina suavitate fonte spretò, terram voluptatis lingunt ut canes jus supra terram effusum. O ceci, nonne orbis terrarum & quidquid in eo est voluptatis, gaudii, & honoris, *tantum momentum staterae coram Deo est*. Sap. 11. 23. Quid ergo lingitis terram stulti? cur non magis ad Deum, fontem aquae vitae,

acceditis? Amatores terrenorum dicuntur lingere momentanea, quia non inveniunt in eis, undè fatientur. Nunquid lingendo panem, aut aliquem cibum, potest quis satiari? Diez. Desideria Sancta.

Vanitas vanitatum! Ecclesiast. 1. 2. Quæres: quæ, & quot, in Mundo, rebûsq; omnibus creatis, sint vanitates? Resp. esse multas, & pene innumeras; sed illustriores sunt duodecim, contrarias totidem veritatibus, verisq; bonis in Deo, & cælo, existentibus; quæ inspectores movent ad sui contemptum, & Dei amorem. *Prima est exquisitas*: quòd omnis creatura, & creata voluptas, sit modica. Omnis enim creatura modicum esse accipit à Deo, ac consequenter modicum boni: nec ulla creatura se totam homini communicat; sed juxta suas qualitates: hæ gustum, illæ visum, &c. recreant. Huic opponitur *immensitas Dei*, omniumque ejus bonorum. Sperne ergo delicias modicas, & frue Deò, qui est mare deliciarum. Sperne opes terræ modicas, & cape regnum cælorum. *Secunda est vilitas*: quia omnis creata voluptas, præsertim carnalis, terrea est, vilis, sordida, indigna creaturâ rationali. Cùm in creata, quæ est in Deo, sit cælestis, sublimis, angelica, & divina. Amas aurum, & argentum? Scis, quid amas? amas terram rubram, & albam, ait S. Bernardus. Amas purpuram, byssum, & margaritas? Scis, quid ames? amas excrementa piscium, concharum, & vermium. Amas lautas meas? Scis, quid ames? amas cadavera porcorum, vitulorum, anserum, &c. Amas puellam? saccum stercoreum amas. *Tertia est insatiabilitas*. Divina mentem satiant, & explent omne hominis desiderium. *Quarta est Brevitas*. Divina perpetua, & æterna. *Quinta est Instabilitas*: quòd omnis creata voluptas sit fluxa, nec habeat consistentiam; sed consistat in continuo motu, & fluxu. Divina verò semper in eodem statu permanet. Venaris opes, delicias, gloriam? venaris ventos, insequeris umbram, adificas in arena. *Sexta est falsitas*: quòd nulla creata voluptas sit sincera, pura, mera, & liquida; sed multis molestiis, doloribus, & amaritudinibus, permixta. In Deo est purum meritumque, gaudium; mel sine felle, vinum sine aqua. *Septima est insensibilitas*: quòd omnis creata voluptas animam non pervadat; imò in se non attingat; sed tantum corpus, sensusq; afficiat; & per eos animam obiter perstringat. Divina verò voluptas ipsam animam occupat, pervadit, & replet. *Octava est infidelitas*: quòd omnis creatura infidelis sit; sæpeque spem, quam promittit, non præstat. Deus autem fidelissimus est; imò sæpe plus dat, quam promittit. *Nona est incertitudo*: quòd omnis creaturæ voluptas sit incerta. Quam sunt divitiæ incertæ, quæ à fure rapi, incendio comburi, à mari hauriri possunt! Quam sunt honores incerti! tam incerti, quam homines, hominumque voluptates à quibus pendunt. At divina voluptas, divitiæ certissima, *quod fur non appropriat* &c. *Decima est fallacia*: nam omnis creatura separabilis est; sæpeq; post unum

unum annum, mensem, vel diem; & semper in morte ab amante separatur, eumque deserit. At divina inseparabilis est: beati enim in cœlo nunquam à summo bono suaeque beatitudine, separari possunt. Undecima est *infirmitas*: quia omnis creata voluptas infirma est. Amas mulierem pulchram? morbo ecce corripitur, deflorescit, fit turpis, abominabilis. Amas Deum? incorruptibilis est, immortalis. Duodecima est *pernicitas*: creata enim voluptas noxia est; ducitque ad dolores, praesentes, & aeternos. At voluptas divina est utilissima; ducitque ad gaudia sempiterna. Cornelius hic.

Ut comedat ex eis, & fruatur parte sua. Eccl. 5. 18. Nota: *parte sua*; quasi nihil integrum liceat homini accipere ex creatura. Baeza t. 1. l. 3. c. 8. §. 3.

Hujus statuae caput ex auro &c. Dan. 2. 32. Omnia Mundi regna aerea, argentea, aerea, congesta; ut compleant vel unam hominis statuam: nec compleant tandem; nec omnibus his integratur natura humana; nisi suppleta pulvere defectum metalli. Idem t. 1. l. 1. c. 7. §. 32.

EX NOVO.

Etiam Domine: nam & catelli edunt de micis. Matth. 15. 27. Chananea bonum creatum petebat; solam scilicet filiae sanitatem. q. d. ait S. Hieron. scio, me filiorum panem non mereri; nec integros capere posse cibos: sed contenta sum reliquis caulorum. Baeza t. 1. l. 3. c. 8. §. 3.

Benedixit, ac fregit. Matth. 26. 26. Vides panem frangi à Domino. Quod ad creaturam panis pertinet, traditur divinum; qui ibi latet Christus, non contractus, non divisus, integer accipitur. Hoc sibi amoris deberi ab hominibus voluit Dominus, quod inter omnia bona ipse solus totus, & integer, tradatur nobis. Idem ibidem.

Magister, dic fratri meo, ut dividat mecum hereditatem. Luc. 12. 13. Respondit: quis me constituit iudicem, aut divisorem, super vos? Petebat ille dimidiam in terra hereditatem; in cœlo Dominus offerebat totam. S. August. s. 196. de temp. Non venit dividere; sed unire. Sim. Cass.

Pater, da mihi portionem substantiae. Luc. 15. 12. Non petit totam hereditatem, sed portionem, seu partem: in bonis enim Mundi nihil plenum; sed totum divisum. Sylveira hic. Postulat partem, qui totum habebat in toto: & pars deficiet, cum separatur à toto; velut rivus à fonte, velut ramus ab arbore, & velut radius à sole, praecisus. Sim. Cass. l. 6. c. 14.

Iningat extremum digiti. Luc. 16. 24. Petit epulo extremum digiti, non manum: quia hoc ex bonis didicerat creatis; nihil integrum extra Deum posse hominibus dari. Baeza antè citatus.

Num. 4.

Terrena sunt vana, nihil.

Polyanth. Sacra Thom. II.

Ex Veteri.

Terra erat inanis. Gen. 1. 2. Aquila: terra erat vanitas, & nihil. Symmachus: terra erat otiosa, & indigesta.

Peperit Abel. 4. 2. Habel vocat, id est, vanitas, à radice habal, vapor in nihilum abiens. Unde Josepho l. 1. antiqu. c. 4. Habel significat nihil hoc. Hac radice dixit Ecclesiastes: Habel habalim, vanitas vanitatum. Velloso in Judith 6. 19.

Ego sum, qui sum. Ex. 3. 14. Nota: sicut nomen Dei est esse; ita è contrario creaturarum nomen non esse: ut, si interrogetur homo, lapis, angelus; quis es? qui vocaris? respondere possit, & debeat: nomen meum est, non esse; ego vocor non sum; idque primo: quia omnis creatura habuit aeternum, non esse. Secundo corruptibilis est; habebit rursum aeternum non esse. Si corruptibilis, uti Angelus potest semper habere non esse; quia ipsius esse est in potestate Dei liberè ipsam conservantis. Tertio quia quaelibet res creata plus habet non entis, quam entis. Cornel. hic.

Nolite converti ad idola. Levit. 19. 4. Hebr. elilim, id est, res vana, nihili. Secundo elilim est diminutivum ab el, id est, Deus quâ fortis. q. d. deiculi forticuli.

Dixerat enim, non habeo filium. 2. Reg. 18. 18. Tres filios, & unam filiam, habebat Absolon, ut ex 2. Reg. 14. 27. notant Lyran. Cajetan. Theodoretus. Quomodo ergo habens tres filios, erecturus monumentum dixit: non habeo filium? Rationem dat Theodoretus: quod filij non possunt diu durare. Merito despiciunt filios, tanquam non essent; qui sciebat illos mortales. Baeza t. 3. l. 14. c. 17. §. 5.

Vidi impium superexaltatum transivi; & ecce non erat. Pl. 36. 36. Non dicit, non est; sed non erat. Idem ibidem. Quò transivit David? ut tam cito ei evanesceret pompa? transivit mente ad contemplandam DEI gloriam. Elias Cretenensis or. 3. Nazianz. ait: quid illud est, quod transit iustus, ut ista cesser elatio? Cum videmus extolli impios, & in nimiam superbiam crescere; transeamus & nos mente, & intellectu, ab iis, qui videntur, & temporalia sunt; & transferamus intellectum nostrum ad aeterna: & tunc omnis mundialis altitudo corruiat tanquam in nihilum. Sylveira in Actor. 1. q. 8.

Vanitas vanitatum. Eccl. 1. 2. Hebr. nihil, & nihil; & omnia nihil. Aquila, Symmachus: vapor vaporum, & omnia vapor. Syrus. inanitas inanitatum, & omnis inanitas.

EX NOVO.

Petens aliquid ab eo. Matth. 20. 20. Dicendo aliquid, idenotatur, illam celestia petisse: nam omnia terrena nihil sunt. Qui solem aspexit, & repente cubile intrat, nihil videt: Sic sapienti ex divina pulchritudinis contemplatione nihil cuncta videntur. Diez. conc. 2. in festo S. Jacobi Ap.

Non habeo, quod ponam ante illum. Luc. 11. 6. In nulla creatura fuit aliquando inventum, aut invenietur in saecula saeculorum; ut ante affectum suum ex semetipsa possideat, quid

Fff ff a

quid apponat. Utinam omnibus esset nota imperfectio in hominibus latens! profecto aut omnino teberent, aut viam extollentiae ignorarent. Nemo sibi Deus est aut largitor bonorum. Sim. Cass. l. 6. c. 1.

Erat dives, & induebatur purpura. Sc. Luc. 16. 19. Omnia dicit de præterito: significans, illum jam non esse, nec epulari, nec vestibus indui. O miser Munde! omnia, quæ in te sunt, divitiæ, honores, voluptates, merito possunt dici, jam non esse; cum tam cito transitura sint. *Ego Ecclesiastes fui Rex Israël.* Ecclæ. 1. 12. Actus erat Rex; dicit autem *fui*; ut doceret, omnia, quæ possidemus, tanquam præterita æstimanda. Diez. fer. 5. D. 2. Quadr.

Dilexerunt magis tenebras. Joan. 3. 19. hoc est, bona sensibilia, quæ tenebræ appellantur: quia privata sunt lumine spiritui. Cajetanus hic.

In domo Patris mei mansiones multe sunt. Joan. 14. 2. Merito ait Dominus *sunt*: quæ enim æternum manent, ea solum sunt: quæ non manent, non sunt; & quasi non sint, debent reputari. Bæza t. 3. l. 14. c. 17. §. 5.

Reliquum est; ut & qui habent uxores, tanquam non habentes sint. 1. Cor. 7. 29. Omnia terrena, tanquam non sint, tenferi debent. Cur ita? *præterit enim figura hujus Mundi.* v. 31. Idem ibidem.

Ex Patribus, & aliis.

Omnia imaginaria in hoc sæculo, & nihil sunt. Tertull. l. de cor. militis.

Læticia sæculi vanitas: cum magna expectatione speratur, ut veniat; & non potest teneri, cum venerit. S. August. tr. 7. in Joan.

Omnes istæ felicitates, quæ videntur, sæculi, somnia sunt dormientium. Et quomodo, qui videt thesauros in somnis, dormiens dives est: sed evigilabit, & pauper erit. Sic omnia ista vana hujus sæculi, de quibus homines gaudent, in somno gaudent. Idem in Psal. 131.

Et inspexi cœtera infra te; & vidi, nec omnino esse, nec omnino non esse: esse quidem, quoniam abs te sunt; non esse autem; quoniam id, quod es, non sunt. Id enim verè est, quod incommutabiliter manet. Idem Confess. l. 7. c. 11.

Quæ sunt præsentia, sunt somniò nihil meliora. Sed quemadmodum, qui in somnis sibi videntur habere pecunias, licet fuerint regis gaze, cum dies illuxerit, sunt omnium pauperum: ita etiam in vita præsentia, qui nihil illuc auferre potuerit, est omnium pauperimus: in somniis enim solum est dives. Si velis ergo mihi ostendere divitem; tunc mihi ostende; quando fuerit dies, quando in illam patriam recesserimus: nunc autem non potero discernere divitem, & pauperem. S. Chrysof. in Pf. 43.

Omnia, quibus in hac vita mortalium curæ distinentur, inanis quædam opinio sunt, nihilque subsistens. Opinio est honor, dignitas, generis claritudo, superbia, elatio, divitiæ, & his

similia; quibus vitæ hujus aranei inhiant. S. Gregor. Nyss. tr. in Psalmos c. 7.

Vanum intelligitur, quod non potest consistere; quod in sola verborum prolacione suam habet essentiam. Idem hom. 1. in Ecclesiasten.

Sed, nunquid cœlestia, & terrestria, quæ Deus creavit, & omnia valde bona; cuncta in vanitate consistunt? non utiq; sed comparata potioribus, illa minora nimis, & inania judicantur, sicut ait Hieron. Lucerna lampadis comparatione pro nihilo est. Lampas stellæ comparatione non lucet: stellam Lunæ confer; & cœca est: lunam soli junge; non rutilat: solem Christo confer; & tenebræ sunt. Sic omnia vana sunt; quæ, dum melioribus comparantur, fulgore proprio minuuntur. Sim. Cass. in Pf. 61.

Arias Montanus ait, omnia sublunaria esse familia ciphrae O; quæ, si à solido numero separetur, nihil efficit: nec numerus est; sed inanis, exilisque circulus. Sic enim omnia sub cœlo, per se nudè spectata, inania sunt; parvique imò nullius, valoris & pretii. Rursum, quò magis ciphram solam multiplicas, eò inanius plura inania coacervas. Sic pariter quò plures opes &c. At, sicut ciphra O addita numero solido, eum adauget; sic, si vanitas veritati, homo Deo adhæreat, & ad ejus honorem opes in se vanas expendat; efficit actus nobiles charitatis, elemosynæ, aliarumq; virtutum. Apud Cornelium in Eccl. 1.

Num. 5.

Terrena sunt periculosa, noxia.

Ex Veteri.

Cumq; operiretur vestibus, non calefuit. 3. Reg. 1. 2. Temporalia non calefaciunt in amorem Dei, & proximi; sed potius refrigerant ab amore. Et quid mirum? umbra enim sunt; quæ & splendorem, & calorem, solis aufert. Hugo Card. hic.

Defecerunt sicut fumus dies mei. Psal. 101. 4. Nonne vides etiam corporis oculos cum in fumo remorantur, lacrymas semper effundere? si verò potiantur florentibus pratis, & hortis virentibus, multò majori aciei fulgore rutilare. Talis profectò est & mentis oculus: si in pratis spiritualis pascatur eloquii, erit totus purus, & lucidus; si verò in fumum sæcularium negotiorum fuerit ingressus, ad innumera prorsus mala lacrymabitur, & flebit. S. Chrysof. hom. 2. in Matth.

Vanitas vanitatum. Eccl. 1. 2. S. Hieron. *vapor sumi.* Nam res Mundi excecant, & molestant, ut fumus. Diez. conc. 2. in festo S. Jacobi.

Vidi Dominum sedentem super solum excelsum. Il. 6. 1. oculos verò demittens vidit domum inferiorem repletam fumo v. 4. Idem ibidem.

Sordes ejus in pedibus ejus. Thren. 1. 9. *deposita est veementiter, non habens consolatorem.* ib. Ecce tibi tota civitas luctui, fletui, tradita, sine consolatore. Sed unde hic fletus, & sine consolatore, lamenti causa? *Sordes* &c. si non ad terrena, & lutea, bona egrederetur, &c. Bæza t. 1. l. 5. c. 2, §. 2.

Ex

Ex Novo.

Si cadens adoraveris me. Matth. 4. 9. Nihil vicinius bonis temporalibus demon invenit, quam casum, quam ruinam. Baeza t. 1. l. 3. c. 22.

Panem nostrum super substantialem &c. Matt. 6. 11. Mox: & dimitte nobis debita nostra. v. 12. Quae debita? quae ex acceptione hujus doni temporalibus contraximus. Quid enim terrenum, licet exiguum, non est occasio delinquendi? Tertull. hic c. 4. consequens erat; ut, observata Dei liberalitate (*panem nostrum*) etiam clementiam ejus precaremur. Quare erat consequens? quia vel parvus cibus solet occasionem delicti ministrare. Escobar t. 5. Proph. Chr. l. 5. sect. 2. obf. 6.

Quid faciam? Luc. 12. 17. Spectandas putabam in divite messe cantilenas; verba laetitiae, & jubili; at non haec; sed quae anxietates, & molestas curas, sonabant. *Quid faciam?* S. Zeno f. de dupl. tentat. gen. *quid, inquit, faciam?* Quis non talem miseretur? quis non infelicitatem ejus doleat? angustiat ex abundantia; constringitur ex opulentia; infelix in praesentibus, infelicio in futuris. Et, ut video, ager ei non tam reditus largiores, quam gemitus attulit graviores. Baeza t. 1. l. 5. c. 2. §. 2.

Fili, recordare; quia receperisti bona in vita tua. Luc. 16. 25. Haecine tota causa cruciatuum, quod receperit bona in vita sua? ipsa plane S. Bernardus sup. *eccenos*. Sanè judex sententiam laturus, reo objicit crimina, delicta comprobata declarat; ob quae dignas poenas recipiat. Et ecce tibi epuloni tota causa cruciatuum; quod receperit bona in vita sua. Ubi sunt scelera illius? ubi veritas in pauperes? ubi aris alieni tenacitas? Omnia simul objicit crimina, qui bona illis temporalia enumerat. Baeza t. 1. l. 3. c. 22.

Fatigatus sedebat supra fontem. Joan. 4. 6. Non dicitur JESUS fatigatus, dum iter faceret; sed dum sedet super puteum. Puteus Mundi bona denotat: si enim homo post hujus saeculi vias, qui laborat ad bona comparanda, vult in iis sedere, & otio vacare, non requiem, sed fatigationem, & laborem, reperit. Sylveira hic.

Si dimittimus eum sic &c. Joan. 11. 48. O stultitia, & imprudentia! timuisti perdere terram, & perdidisti caelum. Timuisti, nè venirent Romani, & tollerent tibi locum & gentem; nunquid tollerent Deum? Quid ergo, restat! quid? nisi, ut jam fatearis, quid tenere voluisti, & tenendo male amisisti. Perdidisti locum, & gentem, occidendo Christum: perdidisti & locum, & gentem, & Christum. S. August. in Psal. 53. Ecce Dei judicium: ut, qui Deum propter rem aliquam deserit, ab omnibus deferatur. Sylveira hic.

Deiis, quae tibi non profunt, te adeo fuisse sollicitum, erubescas, cum è corpore excesseris. B. Isaias Abb. or. 15.

Qui flumen aliquod tranat; nisi caput super aquas erigat, est in periculo submersionis. De omnibus dici potest: *in mari via tua, & semi-*

tae tuae in aquis multis. Pl. 76. 20. Si in altum cogitationes, & affectus, non erigimus, in peccatorum undis submergemur. Diez. conc. 3. D. 5. Pasch.

Num. 6.

Terrena vilia, brevia, pauca, vana.

Ex Veteri, & Novo.

Vidi somnium, quod tria canistra haberem - & in uno canistro portare me omnes cibos, qui sunt arte pistoria, avesq; comedere ex eo. Gen. 40. 16. Chald. & aves comedebant ea. Terrena, longò labore pacta, cito perduntur. Naxera in Jos. 15. §. 8.

Vitulus aureus non levi labore conflatus erat. Ex. 32. 4. quem arripens Moyses combussit, & contrivit usque ad pulverem. v. 20.

Operuit vultum suum pallio. 3. Reg. 19. 13. Videns Elias gloriam Dei ante se transire, pallio oculos sibi obvelavit: quam primum enim quis gustat divina, terrenis omnibus oculos claudit. Stella de cont. p. 2. c. 63.

Extende paululum manum tuam. Job. 1. 11. Sub vocabulo *paululum* intelligit demon omnia terrena bona, quibus florebat Job; ùe interpretatur S. Gregor. mor. l. 2. c. 5. S. Thomas Aqu. Pineda &c. bona omnia Jobi vocat *paululum*, quia non animæ. Sylveira in Matth. 16.

Omnia subiecisti sub pedibus ejus. Psal. 8. 8. Ut contemneremus, & calcaremus: nos vero ea tantum facimus, ut super caput ponamus. Diez. conc. 2. in festo S. Jacobi.

Super pauca fuisti fidelis. Matth. 25. 21. Quae illa pauca? certe omnia illa, quae in hoc Mundo pretiosissima aestimantur. Omnia, quae aut animæ, aut corporis, ministerio assignata, fideli usu ab homine sic tractantur; ut virtutum incremento, & divini beneplaciti obsequio deputentur. Cur ergo pauca dicuntur, quae sunt innumera? Eusebius Gallicanus hom. de Nat. Conf. nota, quod pauca Dominus reputat, quae in hoc Mundo meliora habemus: qua in re illius regni divitias inestimabiles esse ostendit. Ramirez in Apoc. 2. ep. 2.

Pete à me, quod vis - licet dimidium regni mei. Marci 6. 22. 23. Vide, quam bene saeculares de saecularibus judicent potestatibus; ut etiam pro saltatione regna donentur. S. Ambros. l. 3. de Virg. c. 5.

Anima mea habes - stulte, hac nocte. Luc. 12. 19. Non poterant non exigua esse possessionis spatia; cum tam proluxa fuerint ambitionis tempora. Cyrillus in Catena: fructus quidem habes in horreis; sed annos plurimos unde poteris obtinere? dives igitur non parat permanentia horrea, sed caduca; & quod stultius est, vitae longitudinem sibi taxat. Naxera in Jos. 5. §. 6. Notandum: quod omnia, quae in praesenti habemus, licet magna videantur, & plurima; tamen comparatione futurorum pauca, & parva, sunt S. Hieron. apud Did. Nil. D. 5. Pasch. §. 1.

Ex Patribus, & aliis.

Quaquaversum se verterit anima hominis; ad dolores figitur alibi, præterquam, in te; tamen si figitur in pulchris extra te, & extra, se: quæ tamen nulla essent, nisi essent abs te: quæ oriuntur, & occidunt, & oriendo quasi esse incipiunt, & crescunt, ut perficiantur; & perfecta senescunt, & intereunt. Etenim omnia senescunt, & omnia intereunt. Ergo, cum oriuntur, & tendunt esse; quò magis celeriter crescunt, ut sint; eò magis festinant ut non sint. S. August. Conf. l. 4. c. 10.

Quid caduco huic, Mundo laboras? cur perforato aquam dolio ingeris? nihil enim aliud est, in præsentibus istis laborare; quam flammam discerpere, quam pugnis aera cadere. S. Chrysof. hom. 77. in Matth. 22.

Quidquid finem habet, non admodum pretiosum est: quidquid cessat, & hodie est; cras definit: etiam maximum, quam vilissimum, est existimandum. S. Chrysof. hom. 43. in Joan. 6.

Cum sol ad occidentum pergit; quò magis occidit, eò magis umbræ accrescunt. Quæcunq; res corporea; etiam exigua, umbram magnam efficit. Cum verò sol; in meride est, omnes umbræ sunt minima. Sic contingit nobis: quò enim magis Deus à nobis recedit, eò majores nobis apparent res, & honores, Mundi. *Transierunt omnia tanquam umbra.* Sap. 5. 9. Quando verò Deus in medio hemispherii, id est, cordis nostri, commoratur; tunc omnes umbræ sunt minima. Cum enim sic possideatur, illuminetur, & à Deo inflammetur; omnia minima, & quasi nihil, esse ducit. Et hoc est, quod sponsa significat Cant. 2. 3. *sicut malus inter ligna sylvarum, sic dilectus meus inter filios.* Arborea sylvarum sunt robora, rubus, ilices, & quercus; quæ suavem fructum non proferunt. Vult igitur dicere: quidquid est in mundo, præter Deum, animæ est fructus sylvarum; glandes duræ, & amara. Diez, Dom, Palm.

Num. 7.

Terrena spernentium dignitas, honor.

Ecco constituit te Deum Pharonis. Ex. 7. 1. Quid causæ? cur Moyses tam graviter, & tam frequentè, Ægyptum verberante, increpante Pharonem tam sæpe; nunquam ausi sint, vel percussu Ægyptii, vel Rex obijrgatus, eum occidere, vel regnò pellere? Poterat sine dubiò tyrannus, ut se liberaret pœnis & minis, præcipere uni è stipulatoribus, ut Prophetam occideret. Id nemini in mentem venit: quia spes abjecta obtinendi imperii, è regia fortis egressio, & ipsa dominationis fuga, sic venerandum faciebant, & afflictis subditis, & irato principi; ut nemo eum ferire, vel verbò percellere, ausus, S. Ambros. l. 8. in Pl. 118. factus in Deum Regi Pharoni: hæc est potentia sanctitatis. Et tu, sive tanquam Deus peccatoribus terrori esse, regibus reverentia, ut tanquam Deo tibi videantur esse subiecti; contemne, quæ

Sæculi sunt, & Dominicæ Passionis opprobrium contende omnibus præferre divitiis. Olyva t. 3. conc. 31.

Ego dixi: dii estis. Pl. 81. 6. Quibusnam dixit Dominus? ijs, qui, quoad ejus fieri potest, mortalia omnia repudiant. Clemens Alex. l. 2. Strom.

Ostendit ei omnia regna Mundi. Matth. 4. 8. Author Imp. op. hom. 5. in Matth. in persona diaboli: ostendam illi omnia regna Mundi. Si concupierit ea; scio, quia homo est: si autem contempserit; scio, quia Filius Dei est. Qui verè orat, *Pater noster, qui es in calis*, terrena non quærens; magis filius Dei, quam hominis est. *Filij hominum, usquequò diligitis vanitatem?* Plal. 4. 3. Barradius hic tom. 2. l. 7. c. 4.

Ecco ego mitto Angelum meum. Matth. 1. 10. Angelum appellavit, quasi angelicam degentem vitam: eò quòd super terrena elevabatur, & cœlestia sapiebat. Euthymius apud Escobar. t. 3. Coll. Chr. l. 1. sect. 2.

Princeps regum terræ. Apoc. 1. 5. appellatur: quia peculiarem in illos dominatum obtinent, qui terrenis cupiditatibus imperare didicerunt. S. Andreas Cæsar. l. 1. hic.

Quis non fursum esse mallet, & non sub terra? quia non eligeret potius esse angelus, quam talpa semper in subterraneis latebris agens? Angelus est is, cujus cor in cœlo versatur; talpa ille, cujus in terra cor defossum. Theodoretus apud Sylveira addit. in Luc. 12.

Num. 8.

Terrena spernentium utilitas, præmia.

Eredere de terra tua. Gen. 12. 1. Abrahamæ, Dei jussu terram suam relinquenti, promittuntur septem præmia: quòd numero universitas præmiorum significatur. Mendoza in 1. Reg. 6. Annot. 21. Sect. 2.

Levo manum meam ad meam ad Dominum Deum. Gen. 14. 22. Perfecta mentis est, nihil de terrenis, nihil de corporalibus, illecebris assumere, abstinere a terrenis; Ideo Abraham dicit: *nihil summam ab omnibus tuis.* Quasi contagium, declinat intemperantiæ, quasi labem refugit corporalium sensuum: delectationes Mundi rejicit, quærens quæ supra Mundum sunt: hoc est extendere manus ad Dominum. S. Ambros. l. 2. de Abrah. c. 8. *Mercus tua magnanimis.* Gen. 15. 1. Quia de prada nihil accipere voluisti; ideo ero protector tuus contra hostes tuos. Hugo Card. hic.

Omnis locus, quem calcaverit pes vester, vester erit. Deut. 11. 24. Quantum est humilitatis dominium, omnia habere sub pedibus per generosum contemptum. Gerson. p. 2. l. in cœna Dom.

Pater noster, qui es in calis. Matth. 6. 9. Si vis habere Patrem Deum, in cœlos specta, & non in terram. Theophylactus hic.

Necesse habeo exire, & videre illam. Luc. 14. 18. Quid ea necesse videre, quorum contemptu

tempore beatificamur promissione regni cœlorum? Quid necesse videre terrena, quorum contemptu cœlestia tribuuntur? Quid necesse videre illa, quorum contemptu cum Angelis portio nostra statuitur? Quid necesse videre, quæ nunquam plenè habentur, aut ex tota copia, seu ex modica mora: nec habita fatiant; imò saepe fastidiunt; cum Patrum familias omnium magnam vocat ad cœnam. Sim. Cass. l. 6. c. 19.

Misericors Dominus, quando nos videt despiciere præsentia, etiam ipsa largiùs suppeditat; reponitq; plurima, quibus olim fruemur. S. Chrysof. hom. 33. in Gen.

Ille plenè omnia terrena possidet, qui omnia hujus Mundi plenè despiciat & contemnit. S. Bonaventura Stim. am. c. 1.

Num. 9.

Christi exemplum, & monita.

Filij hominum, usquequo gravi corde. Pl. 4. 3. & *scitote, quoniam mirificavit Dominus sanctum suum* v. 6. Hæc est potissima ratio, cur deberent homines non amplius inhaerere temporalibus: quia videlicet venit ad nos Sanctus Dei, id est, Filius Dei, Bellarminus hic.

Ostende mihi faciem tuam. Cant. 2. 14. id est, converte ad me faciem tuam, quam à me averfam habes: averte illam à terrenis rebus, quas plus, quam me, amabas: ut tu me deinceps respicias, & ego te, de Ponte. hic. Exh. 26. §. 3.

Egredimini - Filia Sion. Cant. 3. 11. id est, egredimini ab operibus pravis, concupiscentiis tumultibus, & rerum terrenarum curis; & tum tranquille Regem vestrum videbitis. *Vacate, & videte.* Pl. 45. 11. Idem hic Exh. 34. Egredimini animæ fideles à Mundo, & corde sursum ascendite in cœlum: avertite oculos à terrenis. Idem ibidem.

Vulnerasti cor meum, in uno oculorum tuorum. Cant. 4. 9. Duo sunt visus, sive oculi; unus, quò superna contemplamur; alius, quò transitoria atque terrena. *Vulnerasti cor meum* q. d. anima! quæ soror mea dici meruisti, ex quo carnem sumendo me tibi fratrem feci; & quam sponsam elegi, cum te mihi in amore, & voluntatis unitate, conjunxi: in eo, quòd æterna potiùs, quam terrena, cordis oculis vides, & quaris; tantum me lætificas & grata sis; ut amor tuus cor meum vulneret, & nimietate suâ penetret. Richardus à S. Viç. c. 27. in Cant.

Paravit Deus vermem. Jonæ 4. 7. ambiciosa hedera, quæ umbrâ suâ astuantem Jonam protegebat. Vermis ille Christus crucifixus. Ego sum vermis. Pl. 21. 7. quasi sit sensus: Florentissima sæculi bona quæ hominib' antea pro umbra, imò pro vita erant; ab ipsis postea, Crucis Christi humilitate edoctis, pro nihilo ducenda esse. Prædixit id Isa. 2. 17. *incurvabitur sublimitas hominum.* Incertò Authore.

Surgite, eamus hinc. Joan. 14. 31. præcipiens, ut unusquisque furgat de terrenis; erigat animam humi jacentem; ad superna attollat: excitet aquilam suam; & illam aquilam, ad quam dictum est: *renovabitur ut aquila*

juventus tua. Psal. 102. 5. ad animam hoc dictum est. Anima ergo nostra, sicut aquila, alta petat, supra nubes volet, renovatis splendescat exuviis, cœlo volatus suos inferat, ubi laqueos incidere non possit. S. Ambros. l. de bono mortis c. 5. Hortatur nos Salvator dicens: *Surgite eamus hinc*: non eos tantum, quos tunc Discipulos habebat, ex illo duntaxat loco transferens; sed & semper, & omnes discipulos suos, à terra, rebusque terrenis, ad cœlos, & res cœlestes pertrahens. S. Gregor. Naz. orat. 6.

Christus factus obediens usque ad mortem, mortem autem Crucis. Philipp. 2. 8. Cur sic? ut elevatus à terra, id est, ab omnibus, quæ terreni homines quærere possunt, traheret ad se omnia, tam exemplò tali, quam auxiliò invisibili. Gerson. tr. 9. sup. Magnif.

Quis beatam vitam esse arbitretur in iis, quæ contemnenda esse docuit Filius Dei? S. August. l. de agone Christiano c. 11.

Omnia bona terrena contempsit homo factus Dominus Christus; ut contemnenda monstraret: & omnia terrena mala sustinuit, quæ sustinenda præcipiebat: ut neque in illis quæreretur felicitas; neque in istis infelicitas timeretur. S. August. l. de Catechiz. rud. c. 22.

Num. 10.

Exempla Sanctorum.

Scidit vestimenta sua. Job. 1. 20. Ob hoc conscidit, ut expeditior, atque constantior, exitisset in prælio, ut illa, quæ retardant, deponeret; ut illa, quæ impediunt, à se projiceret. Origenes hic.

Percusserunt me, & vulneraverunt me; tulerunt pallium meum custodes murorum. Cant. 5. 7. Non multò antè indilectum offendit; & fortiter adèd brachiis charitatis adstringit, ut separari non velit. *Tenui eum, nec dimittam* &c. Cant. 3. 4. Cur; quæ Sponsam adèd tenet ut eò spoliari nequeat, pallium fixè adèd non tenuit, ut nudari nequiverit? O digna sponsæ cœlestis studia! vulnerari, spoliari, contemni: hoc solum timet, nè à sponso vel tantillum separetur: quia æquâ æstimationis lance res ponderat. Solum quæ amore digna, studiosè complectitur; alia generosè aspernatur. *Tulerunt pallium meum*, non rapuerunt: quia haud invita reliquit. Naxera in Jos. 17. §. 12.

Memento mei Domine. Luc. 23. 42. O lætronis philosophia! non petit pecunias, non solvi supplicio, non penâ liberari. Non ait illi, depone de cruce: nihil hæc curo supplicia: sublimiores assumpsi alas; alios oculos accepi. Terram universam, nihili facio, mortem contemno: adest enim, qui largitur immortalitatem; illum enim cupio, ejusque desiderio æstuo. S. Chrysof. orat. in sancta lumina.

Martha ergo - occurrit. Joan. 11. 20. Dimittit Martha domum, dimittit sororem, dimittit consanguineos, & amicos; dimittit, quæ humanè venerant præstare solamina: & in

con-

confulta venit; cum superiorem potentiam, & virtute, advenire cognovit. Dimittuntur bona, cum meliora proveniunt: & ima pro summis, terrena pro celestibus, humana pro divinis, dimittere ratio sic sana docet. Summa Christus est causa; ut omnia fiant: repudio, cum advenit. Et humana consolatio dimittatur, ut se promittit adesse divina, Sim. Cass. l. 5. c. 15.

Num. 11.

Terrena spernendi varia motiva.

Filia mea, & Filij, atque greges tui; & omnia, quae cernis; mea sunt. Gen. 31. 43. Sicut opinor, Jacob valde risit Labanum dicentem, liberos, greges, omnia denique sua esse. Philo Jud. lib. de Cherub.

Locum nostrum, & gentem. Joan. 11. 48. Prudentes omnia Mundi bona in mobilibus recentent; fatuis sunt omnia fixa, & stabilia. Magna amentia! quod gentem, & locum, sua vocant, suasque facultates; quas illorum solum usus permiserat Deus; non dederat, ut reputarent propria. Did. Niss. ser. 6. D. 5. Quadr. §. 4.

Si cui aliquis quinque hodie ex aere denarios offerat, quingentos vero aureos in crastinum spondeat; optionemque offerat, utrum aë ad praesens sumere, an aurum mallet in posterum? dubiumne est, quin praepotet grandia illa munera cum parva in ora? Tu quoque, brevis huius, atque aeternae, vitae conditione perspecta, non eligas capere vilia; cum sperare possis pretiosa. Sanct. Eucherius epist. Paræn. ad Valerianum.

Usus tantum earum rerum accepimus, quas tenemus: commodatis enim à Deo facultatibus utimur & quasi precarij possessores sumus. Denique egredientes è Mundo isto, velimus, nolimus; hic cuncta relinquimus. Salvianus l. 1. Eccl. Cath.

§. IV.

Terrenorum amor, & amatores.

Num. 1.

Symbola.

Ex Veteri.

Benedixitque eis dicens: crescite, & multiplicamini. Gen. 1. 22. Oportet te volare, vel natare; si vis affugere perditionem. Cum Deus creavit aves & pisces; dedit eis suam benedictionem: animalibus vero reptilibus non benedixit. Qui appetit benedictionem, non inordinate afficiatur rebus terrenis. Stella de cont. p. 1. c. 82.

Dimisi corvum, & non revertetur. Gen. 8. 7. Dicitur, quod cadavere aliquo illectus fuit. Hugo Card. in Pl. 42.

Sicut pulverem terrae. Gen. 13. 16. Isidorus Pelusiotus l. 3. ep. 296. notat, posteros Abræ hic comparari pulveri terræ; stellis vero c. 15. §. quia ex iis aliqui futuri erant sapientes, & sancti, coelestes, sublimes, & illustres, instar stellarum caeli: alii vero insipientes, pravi, terrestres.

Det tibi Deus de rore calis &c. Gen. 27. 28. Esau venator, dum esset foris, Isaac benedictionem amisit: Jacob autem benedictionem

recepit, quia domi residebat. Venator est, qui temporalia toto orbe fugientia corde, & corpore, sequitur. Hugo Card. in Luc.

Omne de volucris, quod graditur super quatuor pedes, abominabile erit vobis. Levit. 11. 20. Quod manibus incedit, immundum est; & quod super quatuor pedes semper graditur, immundum est. Manibus incedit, qui terrenis innititur; quique spem in illis omnem suam habet. Quatuor graditur pedibus, qui in res sensibus obnoxias incumbit; eorumque occupationibus principem animi partem. Unde sapiens ille Proverbiarum author ne duos quidem hominem sapientem habere vult pedes; sed unum tantum, eumque raro ad res corporeas movere. *Subtrahere pedem tuum de domo proximi tui.* Prov. 25. 17. S. Nilus lib. Ascet.

Lucerna, quae super eum est extinguetur. Job. 18. 6. Bene de lucerna hac non dicitur, quae apud eum est; sed quae super eum est: quia iniquorum mentem terrena gaudia possident; sicque eam in voluptatibus absorberunt; ut super ipsam sint, non apud ipsam. Iusti autem, etiam cum prosperitatem vitae praesentis habent, eam sub semetipsis premere noverunt. S. Gregor. mor. l. 14. c. 4.

In circuitu impij ambulat. Psal. 11. 9. Semper ambientes bona Mundi, & nunquam ad finem desideriorum suorum pervenientes. Bellarmius hic.

Moverunt caput. Pl. 21. 8. videlicet mentem rebus caducis, & mobilibus per amorem copulando. Moverunt caput scilicet à Deo, qui mentem in mobilibus ponunt. Unde hac fuit poena Cain, scilicet tremor capitis. Hugo Card. hic.

Universum stratum, ejus versasti. Pl. 40. 4. Lectus dicitur amor temporalium. Hugo Card. hic.

Divitia si affluant nolite cor apponere. Pl. 61. 11. Omnes, qui terrena sapiunt; omnes, qui felicitatem terrenam Deo praeferrunt; omnes, qui sua quarunt, non quae JESU Christi; ad unam illam civitatem pertinent, quae dicitur Babylonia mystice, & habet regem diabolum. Omnes autem, qui ea, quae sursum sunt, sapiunt; qui coelestia meditantur; qui cum sollicitudine in saeculo vivunt, ne Deum offendant; qui cavent peccare; quos peccantes non pudet confiteri; humiles, mites, Sancti, iusti, pii, boni; omnes ad unam civitatem pertinent, quae Regem habet Christum. S. August. hic.

Inimici ejus terram lingent. Psal. 71. 9. Terram lingunt, id est, terram sapiunt: hoc enim sapit unicuique, quod lingit; quibus in modum serpentis humus est esca poenalis. Cassiodorus hic.

Qui descendunt mare in navibus, facientes operationem in aquis multis. Pl. 106. 23. Homines, rejecta stabili, & nulli tempestati exposita, vita; voluntate, & proposito, quasi mare effecti sunt. S. Gregor. Nyss. tr. 1. in Pl. c. 8.

Transivi ad contemplandam sapientiam, erroresque, & stultitiam. &c. Ecclæ. 2. 12. Voluptatem vocat errorem, atque circuitum: quod

quod ad omnem ventum circumferantur bona ista terrena; quæ materiam suggerunt lætitiæ, ac voluptati. Insanire enim videntur, ac esse sui oblitri; qui in loco miseriæ, & lacrymarum, latandum sibi esse falso existimant. Olympiodorus hic.

Oculi tui columbarum. Cant. 4. 1. Interior mentis sufficientia placitum aspectum facit exteriorem, ut circa terrena oculos habeat columbarum: sicut in cupidis terrenorum appetitus facit oculos milvorum. Richardus à S. Vict. c. 15. in Cant.

Ex Novo, & Patribus,

Congregabit triticum suum in horreum. Matth. 3. 12. Granum tritici, non hordei, esse debes: hordeum enim pelliculam illam, quæ operitur, difficile expellit; quam granum tritici facile exiit. Sic perfectum cor non alicui rei hujus sæculi adhæret inordinatè; imperfectum verò vix se ab aliqua novit expellere. Diez. conc. 2. in Comm. Virg.

Genimina viperarum. Luc. 3. 7. Filij serpentis; qui pessimos, & fraudiloquos, imitantur; qui terrena sectantur; quoniam terra illius est cibus: qui humanam habent prudentiam, non divinam; non cœlestem, sed omninò terrenam. Sim. Cass. l. 3. hic.

Erat inclinata; nec omnino poterat sursum respicere. Luc. 13. 11. Nil mentem magis onerat, quàm istius Mundi sollicitudo; & cupiditas, vel pecuniæ, vel potentia: quod tibi demonstratur in Evangelio; cum legis, quia illa mulier, quæ habebat spiritum infirmitatis, inclinata erat, ut sursum respicere non posset: curvata enim erat anima ejus, quæ inclinabatur ad terrena capienda; & cœlestem gratiam non videbat. S. Ambros. l. 2. hexam. c. 3.

Et ecce equus pallidus. Apoc. 6. 8. In hoc figurantur rerum terrenarum nimii amatores; quibus infidet diabolus. Pallidi sunt ex nimia anxietate acquirendi; timore, acquisita perdendi. Sequitur Infernus; nam habent ab eo hanc conditionem: quod sicut infernus nunquam dicit, sufficit; sic etiam nullâ abundantia habeant satis. Sylveira hic.

Vani, & fatui, remisso, & languente, volatu (qui muscarum instar res hujus vitæ tenues, & exiles, circum lambunt) implicantur, & illicantur, quasi retibus quibusdam: deliciis, inquam, honoribus, gloriâ, variisque cupiditatibus, velut quibusdam araneorum texturis, involvuntur: præda, & esca, facti illi feræ, quæ per hæc talia venationem instituire solet. At si quis aquila præditus, acutiùs ad lucis radios irretortum mentis oculum convertens, seque ipsam in altum vibrans, in hujusmodi araneorum telas inciderit; solâ aurâ & impulsu pernicis volatûs, solòque alarum impetu; quidquid occurrit, dissipat, & disjicit. S. Gregor. Nyss. tr. in Psalmos c. 8.

Homo uxorem accipit, cum actionis terrena suscipit curam: cujus si fœditatem cognoverit, dat libellum repudiij, & dimittit eam de domo sua. S. Rupertus Abb. l. 1. in Deut. c. 28.

Polyanth. Sacr. Tom. II.

Num. 2.

Terrena amantur, proponuntur spiritualibus.

Ex Veteri.

Maledicta terra in opere tuo. Gen. 3. 17. Vide stoliditatem hominis, terræ, terrenisq; rebus, aut malis, vejiùs dicam, incubantis. Nam si terræ maledictæ, ubi nulla securitas, nulla felicitas; sed infida, & infelicia, cuncta, sic adhæremus miseri: quid nobis fieret, si securi, ac felices, terram benedictionibus plenam habitaremus? Fernandus hic.

Ecce ejcis me hodie à facie terra; & à facie tua abscondar. Gen. 4. 14. id est, juxta Philonem: si temporalia à me tollis; spiritualia, quæ offers, abjicio. Est enim impiorum hoc ingenium; ut plura temporalia, quàm spiritualia, faciant. Pinna Ethol. 179.

Sacrificate Domino: oves tantum vestra remaneant. Exod. 10. 24. Cur oves retinere cupit? quia credebatur, tantò amore suarum pecudum teneri, vel pecuniæ ex illis colligendæ; ut malint cum illis in servitute remanere, quàm sine illis in libertatem redire: seu cum illis Pharaoni servire in Ægypto captivos, quàm sine illis Deo in deserto liberos sacrificare. Imò putabat, si fortè de Ægypto sine suis gregibus exirent, quamprimum in Ægyptum redituros: propensiores ad terrenas possessiones in Ægypto, quàm ad cœlestes pollicitationes in Palestina obtinendas. Mendoza in 1. Reg. 5. Annot. 19. Sect. 1.

Gomor per singula capita. Ex. 16. 16. Coturnix cooperuit castra. ibid. 13. Cœlestia in mensura volumus, humana sine mensura. Manna Israelitis ad mensuram cœlo demissum; coturnices sine mensurâ. Coturnix terreus cibus; manna Angelorum panis, cœlestis annona. Ideo ad mensuram datur, nè fastidiant, qui in ipsa coturnicum saturitate esuriebant. Basilii Seleuc. orat. 33. escam librans cœlum Judæis demittebat, ac intrâ modum gratia cohibebatur. Egrè ferrent in humanis modum; in cœlestibus placebat. *Anima nostra jam nauseat super cibo isto levissimo.* Oleaster ad 12. Numer. audis, quibus nos Deus, veluti parvulos, alere voluit, & quibus velimus saturari. Vult ipse nos, ut filios, cibus delicatissimis enutrire: nos autem, veluti rustici, volumus porris, & alliis, saturari. Ille nos cibabat pane Angelorum; nos ventrem implere volumus siliquis porcorum. Naxera in Jos. 1.

Invenerunt Dagon jacentem super faciem suam in terra. Eccl. 1. Reg. 5. 4. Omnia sua bona spiritualia in uno Dagine Philisthim ponebant: & nihilominus, cum eum dirutum, & contritum videbant, nihil movebantur. Verùm cum agrorum fructus, in quibus suas divitias habebant, à muribus devoratos viderent; valde doluerunt, & resipuerunt. v. 6. 7. Sic bonis spiritualibus temporalia anteposimus. Mendoza in 1. Reg. 5. 11. Annot. 19. Sect. 1.

Ggg gg

Ex

Ex Novo.

Mitte te deorsum. Matth. 4. 6. hoc est, in terram, in terrena negotia; cœlestia minime cura. S. Ambros. in Luc. 4. qui, relictis cœlestibus, eligit terrena, voluntarium quoddam præcipitium vitæ labentis incurrit. Baradius t. 3. l. 6. c. 11.

Ut quid perditio hæc? Matth. 26. 8. S. Paulinus ep. 4. suo ipsius damnandus iudicio, quo triginta argenteis vendidit eum, quem mulier, ut ipse taxaverat, unxit trecentis. Sed in hoc perversus, quoddam ipsum vili æstimans Dominum, unguentum illud carè æstimavit. Sic multi magni æstimant terrena, ut omni aurò putent emenda; cœlestia nihil pendunt. Sylveira hic.

Intingat extremum digiti sui in aquam. Luc. 16. 24. Stillâ digiti extremi credit gehennæ flammam extinguere, qui mensuris per totam diem ebrietas non extinxit incendia. S. Chrysol. l. 124. *Qui epulebatur quotidie splendide*, guttâ aquam petit: cur non petit fontem? Cœlestia in mensura volumus, humana sine mensurâ. Naxera in Jos. 1. §. 37.

Quia homo amore visibilibus ab invisibilibus amore cecidit, sola jam visibilia ex peccati pœna cognoscit; eaque diligit, solis eis inhæret; & invisibilia, quasi non sint, postponit. S. Bonaventura de reformat. mentis p. 1. c. 16.

Num. 3.

Ex terrenorum amore dolor & labor.

Abiit tristis. Matth. 19. 22. Erat anima huius colligata perfunctoris rebus; ideo contristatur, si aliter salvari non potest, quam quoddam amata dimittat. In omni enim re dimittenda tanta, est vis doloris, atque tristitiæ; quantum amoris inferebat possessa. Nihil enim aliud est ita à regione lancis, ex quo trutinetur amor possessa rei, quam dolor amissa. Sim. Cass. l. 9. c. 46.

Et plangent se super eum omnes tribus terræ. Apoc. 1. 7. Tribus terræ vocat omnes terrena diligentes, & terrena Christo profertentes. Richardus è S. Vict. hic.

Nunquam sine dolore amittitur nisi quod sine amore possideretur. S. Gregor. mor. l. 1. c. 4. Amare aliquid periturum, nihil aliud est, quam finaliter dolere. Quantum enim id, quod diligimus, gaudemus esse habitum; tantum etiam mox dolemus, cum est amissum. S. Cyrillus. Apol. l. 1. c. 9.

O mors, quam amara &c. Si sic est amara sola memoria (mortis) quid erit experientia? cum dolor ex amore causetur. Necessè est, ut in morte tantò major sit dolor, quantum ad hæc temporalia major est amor. S. Bonaventura. l. 33.

§. V.

Terrenorum damna, pericula.

Ex Veteri, & Novo.

Et venit musca gravissima in domos Pharaonis &c. Ex. 8. 24. Israelitica anima lab-

bathizat, dum, remota à negotiorum secularium strepitu, lectionibus, & orationibus vacat. Egyptiaca verò mulcarum ingruentium infestatione percellitur, dum terrenorum actuum inquietudine delectatur. Quid est enim in hac vita laboriosus, quam terrenis desideriis æsturare? quid quietius, atque suavius, quam huius sæculi nihil proflus appetere. B. Petrus Dam. l. 2. ep. 5.

Quis est homo &c. Deut. 20. 5. Voluit Dominus hos remitti ex castris ad sua; nè desiderio rerum suarum, quibus necdum frui fuerant, remitterent animos in prælio, fugamque capefferent, cum sociorum scandalo, & periculo. Cornelius hic.

Homo quidam descendebat ab Jerusalem in Jericho &c. Luc. 10. 30. Nota tempus, quò in latrones incidit: scilicet cum descenderet, non cum ascenderet. Scilicet cum reliquâ cœlestium rerum contemplatione, ad amorem sublunarium deflectit: tunc à latronibus spoliatur, vulneratur. Tunc enim malorum spirituum ictibus patemur, cum à virtute ad vitia deflectimus. Pinna Eth. 66.

Redimentes tempus, quoniam dies mali sunt. Ephes. 5. 16. Dies enim malos habemus, quando carnalia pro spiritualibus quarimus, terrena pro cœlestibus, pro æternis caduca, præsentia pro futuris. Orig. hom. 1. in Judic.

Seducit habitantes in terra. Apoc. 13. 14. Seducit illos, qui cordis sensum in terra, rebusque terrenis, perpetuò defixum habent. Quorum enim conversatio in cœlis est, hos neque sensus, neque Anti-Christi potentia, decipit. S. Andreas Cæsar. hic.

Ex Patribus, & aliis.

O astutum consilium maligni Spiritus, & principis Mundi huius! quomodo cunctos ad momentanea, & corruptibilia hæc, pertrahit: in oblivionem interim æternorum bonorum homines inducens. S. Ephrem de his, quæ præfens vita &c.

Ad virtutem tendentibus magno est impedimento rerum affectio terrenarum. S. Nilus lib. Ascet.

Nunquam tentationibus carebit, qui terrena dilexerit: sunt quippe opes arma diaboli; tentationum fomentum, exterminium quietis; & perfectioni inimica. S. Laurens. Just. l. de casto connub. c. 6.

§. VI.

Terrena sunt stultitia, puerilitas.

Ex Veteri.

Da mihi de coctione tua. Gen. 25. 30. In hoc contractu significatur; quoddam reprobi propter lenticulam, id est, temporalia, vendunt æternam hereditatem. Thren. 1. 11. *dederunt pretiosa, quæ pro cibo &c.* Hugo Card. hic.

Parvulum occidit invidia. Job. 5. 2. Parvulus dicitur, qui terrena diligit; magnus, qui sola æterna quarit, Hugo Card. hic. Quem admodum turpe est, virum ætate provectum, in cinere, aut pulvere, confidentem puerilia describere; ita turpe, imò longè turpius est, eos,

qui
x f

qui de rebus æternis præfruentis deberent esse solliciti, in rerum terrenarum pulvere volutari; & studiorum turpitudine, professionis suæ fecundare perfectionem. S. Nilus lib. ascet.

Beatum dixerunt populum, cui hæc sunt. Pl. 143. 15. sic iudicant, qui veritatis discipuli non fuerunt. Mundi divitiis præferunt, & cœlestia regna contemnunt: beatitudinem putantes, aut oves foetidas aspicere, aut boves crassissimos possidere. Audite male persuasus audite dementes; in sinistra poni, quæ putatis esse magnifica. Sic enim Prov. 3. 16. legitur: *in sinistra illius divitiæ, & gloria.* Audiamus nunc, quid dicatur de turba Fidelium. *Beatus populus, cuius Dominus Deus ejus.* Psal. 103. 15. Cassiodorus hic.

Qui sectatur otium, stultissimus est. Prov. 12. 11. Hebr. *indiget corde,* Pro otium in Hebræo est *vana* Syrus: *qui festinat post vanitatem.*

Fatuitas stultorum, imprudentia. Prov. 14. 24. Stultorum fatuitas maxima hæc est, quod, improvidi æternorum, de præsentibus tantum commodis gaudeant: imprudentia enim dicitur quasi improvidentia V. Beda apud Cornelium hic.

Sapientis oculi in capite ipsius; stultus in tenebris ambulat. Ecclæ. 2. 14. Caput eminentia quædam est, & suprema totius corporis pars; pedes verò infimi sunt, terramque contingentes. Quando itaque præsidens intellectus purgatus fuerit; superna speculatur, non quæ sunt super terram: ac tunc in capite oculos verè habet. Quando verò mens terrena convertitur, tunc in pedibus habere oculos videtur, circum terræ occupata. Olympiodorus hic.

Labor stultorum affliget eos, qui nesciunt in urbem pergere. Ecclæ. 10. 15. Stulti nesciunt viam in urbem, id est, in Ecclesiam tum militantem, tum triumphantem: quia hærent in via, id est, terrâ, cupidius, & nugis. Ita S. Hieron. Olympiodorus &c.

At tende, ne seductus in stultitiam humilieris. Eccl. 13. 10. Sapientia, & virtus, nulli, licet potentissimo, ad scelus subdi se patitur; sed omnibus heroicè dominatur. Qui secus facit, insipienter agit instar bruti cameli, qui poplites flectit, ut in dorsum onera, eaque ingentia, suscipiat. Sic stultè se humiliant mundani, dum ad bona terrena procumbunt, eaque in dorsum suscipiunt, neglecto Deo, & cœlo. Cornelius hic.

Ex Novo.

Quinque autem ex eis erant fatue. Matth. 25. 2. Una pars Christianorum insipiens est, & in die Judicis stulta probabitur: eò quod divinis, ac spiritualibus, præposuit terrena, & corporalia. Dion. Carthuf. hic. Propterea virgines fatue sunt appellatæ, quoniam circa fatuas Mundi curas vacabant; hic congregantes, ubi minimè est reponendum. S. Chrysof. hom. 51. in Joan.

Stulte. Luc. 12. 20. pro imprudens. Et verè imprudens: quia non providit sibi de necessariis ad salutem animæ. Cajetanus hic, Quia illâ sapientiâ, quæ est donum Dei, caret;

Polyanth. Sacra, Tom. II.

& stulticiâ, puerilitatisque vitio ad impletur restque similis puero, qui poma, & pyra, auro, & gemmis, præligit: sic ipse spiritualibus, & æternis, transitoria, atque carnalia præfert. Dion. Carth. hic.

Filij hujus sæculi. Luc. 16. 8. Dicit eos; qui laudant omnia, quæ in terra lucrosa sunt. Theophylactus hic.

Fericho. Luc. 18. 35. interpretatur *luna;* & designat mutabilitatem rerum temporalium: ex quarum amore excecatur, & stultus efficitur. S. Bonaventura hic.

Ex Patribus.

Quid stultius? quam, relicto cœlestibus, ad terrena intendisse; & posthabitis perpetuis, elegisse ea, quæ caduca atque fragilia sunt. S. Ambros. ep. 17.

An non extremæ dementiæ, & iniquitatis, est? non tantum studii, ac sollicitudinis, in rebus spiritualibus ponere, quantum circa temporalia, & fluxa, monstramus? S. Chrysof. l. 3. adv. vituperatores vitæ monasticæ.

In hac vita nihil ab infanientibus hi differunt; qui terrena res, & brevi duraturas, tanquam in somniis suspicantur. Videntur divitiis affluere, cum nullis affluent: in deliciis esse, cum non sint. Neque antè se deceptos intelligunt, quam ab insania liberentur, quam somnum discutiant. Idem hom. 4. in Joan. c. 1.

Qui sæculo renuntiâsse se meminit; nullum sæculi diem novit: nec tempora terrena jam computat qui æternitatem de Deo sperat. Cyprianus de lapsis circa initium.

§. VII.

Terrenis præpone Christum, Spiritualia.

De rore calii, & de pinguedine terre &c. Gen. 27. 28. Circa Jacob, qui posterioris populi figura est, id est, nostri; prima promissio cœlestis est roris, secunda terrenæ opimitatis. Tertull. l. 3. contra Marcion. c. 24.

Sumite psalmum. Pl. 80. 3. id est spiritualia; & *date tympanum,* id est, temporalia. S. Thom. Aqu. lect. 3. in ep. Rom. 15.

Læva ejus sub capite meo &c. Cant. 2. 6. Læva est providentia Dei circa temporalia bona ad vitæ sustentationem: dextera verò providentia circa spiritualia, quæ conducunt ad vitam æternam. Utraque enim bona DEUS nobis providet; hoc tamen ordine: & temporalia sint infra nos; spiritualia verò, & æterna, supra. Hinc reprobi in die Judicij collocandi ad sinistram Judicij: quia temporalia prætulērunt æternis; & idèd utraque perdidērunt. Figura, ut notat S. Ambros. l. 48. in Pl. 118. Jacob benedictio Gen. 48. 14. Manasses, quod interpretatur *populus oblivionis,* & fuit filius Josephi major, symbolum est eorum, qui in hoc mundo exaltantur, & videntur dexteram tenere; sed apud Deum habent sinistram: quia propter temporalia obliviscuntur Creatoris sui. At Ephraim, quod interpretatur *frugifer,* indicat justos: qui licet sinistram in Sæculo tenere videbantur, ad dexteram Christi collocabuntur: commutabit enim manus ad benedictionem

Ggg gg 2

dictionem electis. Huiusmodi autem brachiorum transpositio mysterium Crucis figurabat: in qua docuit nos temporalia, quae Mundus aestimat, contemnere; & aeterna, quae ille respuit, omnibus proponere. Et licet Mundus, & Caro, contrarium suadeant; non est illis assentiendum; sed cum Jacob in cepto perseverandum: ut semper spiritualia temporalibus proponamus. In cuius etiam figuram Isaac benedicturus duobus filiis suis, Jacob, & Esau, eisdem verbis, ordine tamen inverso, usus est. Nam Jacobo dixit Gen. 27. 28. & 39. *det tibi Deus de rore caeli, & de pinguedine terra.* Esau vero: *in pinguedine terra, & in rore caeli desperet, erit benedictio tua.* Quia Electi, quorum figura Jacob, caelestia bona proponunt terrenis: e contra reprobi, quos Esau repraesentat. Ecclae. 10. 2. *Cor sapientis in dextera eius; & cor stulti in sinistra illius.* S. Hieron. hic: id est, ille aeterna, & caelestia, sapit; hic temporalia, & terrena. de Ponte hic Exh. 41. §. 1.

Qui consurgens accepit puerum. &c. Matth. 2. 14. Dion. Carthuf. Cajet. Hugo, Barradius, &c. opinantur, quod eadem nocte Joseph in Egyptum discessit. Potius Joseph omnium bonorum suorum iacturam voluit ferre; quam, cum infantis periculo, fugam differre. Sylveira hic. q. 8.

Fiat voluntas tua sicut in caelo & in terra. Matth. 6. 10. Ideo quotidianis, imò continuis, orationibus hoc precamur; & in caelo, & in terra, voluntatem circa nos DEI fieri: quia haec est voluntas DEI, ut terrena caelestibus cedant; spiritualia, & divina, praevalent. S. Cyprianus l. de Orat. Dom.

Accipit de dextera sedentis in throno librum. Apoc. 5. 7. sed cum *in sinistra illius divitiae sint, & gloria.* Prov. 3. 16. Cur caelestis ille Agnus nihil de sinistra praesumpsit? sed solum librum de dextera accepit? Rupertus: valde notandum, quia veniens Christus in hunc Mundum per Incarnationis mysterium, nihil divitiarum, aut gloriae, de sinistra; sed tantummodo librum, sive igneam Legem, accepit de dextera; bonum exemplum cunctis praebens Discipulis & Credentibus in se: nihil divitiarum, aut gloriae, voluit, aut quaesivit, in hoc Mundo. Tertull. l. de pat. c. 7. libentes terrena amittamus, caelestia tueamur. Mendoza in 1. Reg. 4. Annot. 13.

Atrium- ejice foras. Apoc. 11. 2. Alcazar per atrium foris, seu externum, intelligit externa bona Fidelium, divitias, honores &c. Jubet DEUS Joanni, talia à se amovere, & relinquere Infidelibus, ac sibi rapientibus: servos autem suos contentos esse vult templò, altari, spiritualibus. Nota etiam: pretiosum habetur, quod mensuratur, quod non mensuratur, vile. Meiiri jubetur Joannes templum, altare; cum haec valde pretiosa sint, & saluti utilia: non atrium, quod datum est Gentibus. Intima templi scilicet bona spiritualia, solis Fidelibus erant pervia: at atrium exterius, scilicet bona temporalia, Fidelibus, & Infidelibus, communia. Sylveira hic.

Fieri non potest; ut, qui ea quarit, quae DEO congruunt, humana quoque non assequatur. - At omne studium in iis, quae ad vitam hanc pertinent, evacuat: de spiritualibus autem nulla ratio est: propterea terrena nobis pro voto non proveniunt. S. Chrysof. hom. 8. in ep. Ephes.

Talis est DEUS noster: cum nos viderit non affixos rebus saecularibus, & caducis, tunc nobis ea largitur. Cum nos viderit spiritualia proponentes, tunc & carnalia donat: antè autem nequaquam, nè quando avellamur à spiritualibus. S. Chrysof. hom. 20. in Hebr. 10.

§. VIII.

Terrena spernit, qui amat caelestia.

Num. 1.

Symbola.

Ex Veteri.

Immisit soporem. Gen. 2. 21. Nè agrè ferret Adam, unam sibi de collis eripi; licet in ejus utilitatem fieret, immisit DEUS soporem, id est, ecclasiim, in Adam: ut hòc modò sopitus dolorem non sentiret. Potuisset quidem DEUS ei costam etiam non sopito sine dolore eripere: sed docuit nos, quòd, ut homines Mundum sine dolore relinquunt, sopiendi sint: iis scilicet suadendum, ut divina meditentur. Hòc enim caelesti somnò ab humanis rebus sine dolore, imò magna cum voluptate, avellimur. Si hoc somnò sopitus non es; non modò costam, sed nè duo quidem minuta, sine dolore extorferis. Diez. conc. 4. in festo S. Andrea Ap.

Fenestram in Arca facies. Gen. 6. 16. Intelligitur fenestra, per quam lux admittitur, caelumque suspicitur. Qui enim in funebri illo feretro homines illi, velut ante mortem sepulti, tam calamitosam vitam viverent sine ingenti illò solatio? quod caeli lumen praebere solet. S. Ephrem tom. 2. paran. 50. benè sentite de regno, ac paradiso; & mox res terrenas contemnetis. Ferdinandus hic.

Ipsè verò claudicabat pede. Gen. 32. 31. Jacob, qui Angelum tenuit, unò mox pede claudicavit: quia, qui verò amore sublimia respicit, jam in hoc Mundo duplicibus desideriiis incedere nescit. Unò enim pede innititur, qui solò DEI amore roboratur. Et necesse est, ut alius marcescat: quia, mentis virtute crescente, oportet procul dubiò, ut carnis fortitudo torpescat. S. Gregor. mor. l. 4. c. 30.

Fuit vir unus. 1. Reg. 1. 1. Perfectio viri in praconio ponitur unitatis: ut qui saeculum potenter despicit, mentem non dividat, solis supernis inhiet; ad ea tantum, quae de visione Conditoris sunt, aeterna gaudia suspiciet. Idem hic.

Junior sumens Tobias de selle piscis &c. Tob. 11. Et unde illa squama, & caecitas? ex stercore hirundinum cap. 2. 11. Excœcata mens terrenis sordibus quomodo sanatur? caelestium meditatione. S. Chrysof. hom. 66. in Joan.

in Joan. si quis in cœlum suspexerit; & quæ ibi præclara sunt, contemplatus fuerit; statim hanc vitam, multis plenam voluptatibus, contemnet, & nullius pretii esse existimabit. Confirmo ex piscis illius è quo fel, nomine, & proprietate. Ait enim Plinius l. 7. c. 32. Callionymum piscem, ad albugines abradendas, fellis succo conficere medicamen probatissimum. Græcè hic piscis Uranoscopus vocatur, hoc est, spectator cœli: Habet enim in capite lumen, quo fluctibus superior cœlum spectat. Eccl. 2. 14. *Sapientis oculi in capite.* S. Basilius hom. 10. in hexam. eis oculi sunt in capite, qui ea contemplantur, quæ in sublimi sunt. S. Chrysost. ad Gen. Saucius amore divinò aliis oculis videt præsentium statum. Escobar. t. 2. Persec. Chr. l. 6. sect. 2. obs. 5.

Oculi tui columbarum. Cant. 4. 1. Propter quid columbarum? Columbar, cum in terra pascuntur, oculos in terram non figunt; sed raptim videntes granum statim visum in cœlum attollunt. S. Thom. Vill. conc. 3. de assumpt. V.

Spiritus levavit me, & assumpsit me. Ezech. 3. 14. Mox addidit: *& abij amarus in indignatione Spiritus mei.* q. d. cum spiritus meus ad rerum divinarum contemplationem fuisset elevatus illasque gustasset; statim ea, quæ mihi prius dulcia videbantur, super mel amara judicavi Salmones marini, postquam dulcem aquam gustant, illiuc usque ad mortem permanent. Diez. conc. 1. D. 6. Epiph.

Ex Patribus, & aliis.

Habitatio tabernaculorum, expeditum, & absque ullis impedimentis indicat eum, qui festinat ad Deum. Orig. hom. 5. in Exod.

Qui magno feruntur pelago pavidi nautæ, placidam sibi met auram imprecari, fixa cœlo sidera respiciunt, terræque amissâ tenent cœlum; sedentesque ad clavum sideribus currunt. Erratica verò sidera sequi fugiunt; nè aut Syrtis naufragosâs incidant aut in regiones ignotas devecti, portus optatos nunquam attingant. S. Rupertus l. 3. in Joan. 2.

Sicut, postquam in montium verticem ascenderit, parva nobis, & urbes, & moenia, esse videntur; & formicarum more nobis viri super terram ire videntur: sic, postquam supra celsam philosophiæ cogitationem ascenderit, nihil terrenorum percillere poterit; sed parva videbuntur omnia, & divitiæ, & gloria, & potentia, & si quid aliud hujusmodi; cum cœlestia respicias. S. Chrysost. hom. 15. ad pop. Ant.

Cum volucrum natura sit, ut per aëra ferantur; nulla ibi copiosa suppeditatio efficere unquam, aut allicere potest, ut naturæ suæ obliviscantur: semper enim libertatem amant. Cujus rei indicium est, quòd omnes caveæ rimas omnibus penè momentis scrutantur; si fortè invenire viam possint, quâ in libertatem vindicentur. Quid per hoc nos docemur? nimirum ut nulla tanta rerum terrenarum copia sit, quæ hunc hujus vitæ carcere expen-

tendum nobis faciat; sed cogitemus semper cœlum nostrum esse domicilium, nostramque patriam. Isidorus Clarius l. 1. or. 57.

Cor cupidi est quasi vas transversum: deberet enim habere, sicut latitudinem suam in natura, sic in moribus superius ad divina & cœlestia. Sed è converso cupidus tantum latitudinem cordis, & intentionis habet ad terrena, vel delectabilia: & ad talia os cordis ejus hiât, & aperitur. Sicut ergo vase erectò conservatur in eo, quod ponitur, transversò effunditur; sic &c. Broymard Cor cupidi.

Augustus Thuanus auctor est, ad Henticum H. Galliæ Regem Bononiæ agentem, a latum esse ex India orientali ab homine incognito, & barbaro, lapidem stupendâ specie, & naturâ: videlicet lumine, & fulgore, coruscantem: quique totus ardere videbatur, splendore nullis ferè oculis tolerabili. Erat in eo mirabile, quòd terræ impatientissimus: si cooperiretur, sponte suâ, & vi factò impetu, confestim evolabat in sublime: contineri verò, includive ullò locò angustò, nullâ hominum arte poterat; nullâ forde inquinari. Figuræ species nulla erat certa, sed inconstans, & momento mutabilis. Contraclari se non patiebatur; sed, qui contrâ obfisteret, incommodum sentiebat. Ejusmodi lapidis qualitates, extra unam in constantiam, æmulari nos decet: transformari à claritate in claritatem, terram defugere, in sublime animò evolare; teneri, ac concludi, tam exiguis terræ limitibus, & ejus sordibus inquinari nefcios. Doultreman. l. 1. cap. 5. sect. 9.

Avis paradisiaca. Lem. *Terra commercia nescit. Nostra autem conversatio in cœlis est.* Philipp. 3. 20. Picinelli.

Num. 2.

Exempla, & Testimonia.

Ex Veteri.

Ex omni ligno paradisi comede. Gen. 2. 16. Adèd enim contemplatione rerum divinarum absorptus erat, ut vix recordaretur cibi; nisi ei DEUS comedere præcepisset. Diez D. 4. Quadr.

Viditque in somnis scalam. Gen. 28. 12. Jacobum ostensio felicitatis aternæ, terrenæ fecit immemorem. Nam benedictione patris ornatus, *de rore cœli, & de pinguedine terræ;* futurus Dux tribuum, & dominus; ablegatus in Syriam, mox prædicti, & propè jam traditi, principatûs incurius de pane solum, & veste, cogitat. *Si fuerit Deus mecum, & dederit mihi panem ad vescendum, &c.* Gen. 28. 20. Hucnè recidere patris auguria? *serviant tibi populi, & adorent te tribus.* Gen. 27. 29. Unde ergo speranti purpuram, regnaque meditantî, toga sufficit, & panis? *Vidit in somnis scalam.* Eâ subvectâ in cœlum scalâ mox Jacob descendit è folio. Quòd si somniata tantum aternitas, scepra Jacobum docuit fastidire? quid in nos aget aternitas diu cogitata? Oliva fer. 3. Pasch.

Propitius sit mihi Dominus, nè faciam

Ggggg 3

rem

rem hanc Domino meo Christo Domini. 1. Reg. 24. 7. Vides thronum ab eo despectum humanum? vide, quam ardentem cupiat divinum: Psal. 54. 7. *quis dabit mihi pennas, sicut columba? & volabo, & requiescam.* Quò involare desiderat? ad thronum illum, inquit Anastasius Sinaita l. 6. anag. cœlestium volucrum sex alas habentium. Volucrum desiderabat fieri, qui dicebat: quis mihi dabit pennas sicut columbæ, quæ descendit in Jordanem? & volabo, & requiescam in illa requie cœlestium volucrum sex alas habentium. Vel cum Seraphinis de desiderio certat, cum pompam despiciat humanam. Quam non cuperet volare ad alta, si æstimasset magni caudæ! Naxera in Jos. 15. §. 36.

Ad te Domine levavi animam meam. Psal. 24. 1. Levare, dicimus, sursum erigere. Ergo te terrena conversatione, vitiisque carnalibus, ad Deum dicit Ecclesiam levasse animam suam, contemplationem scilicet cœlestium rerum, quæ semper Dominum pius animus intuetur: quia facile humana despicit, qui divina conspexerit, Cassiodorus hic.

Vidi impium superexaltatum - & transivi; & ecce non erat. Psal. 36. 35. Quid illud est, quod transit iustus? ut ista cesset elatio? Cum videmus extolli impios, & in nimiam superbiam crescere; transeamus & nos mente, & intellectu, ab iis, quæ videntur & temporalia sunt; & transferamus intellectum nostrum ad æterna: & tunc omnis mundialis altitudo corruiat tanquam in nihilum. S. Gregor. Naz. or. 2.

Quò laborat sub sole. Ecclæ. 1. 3. q. d. ego Salomon, mentem elevans ad cœlum, ibiq; supra solem, vel in sole, meipsum spiritu constituens, indeque in terram despectans; ac videns omnes homines, hominumque labores, occupationes, & studia; video omnia esse vana, nulliusque utilitatis. Quare eorum miserus iis inlamo: ô miseri mortales! video opera vestra, vestras fabricas, urbes, provincias, regna, imò totam terram, esse instar puncti, & centri; si cum vasta cœlorum amplitudine conferatur: video vos velut formicas discurrere, laborare, fatigare, ut pauca grana convehatis, & in futuram ætatem recondatis. Omnibus ergo, & singulis, inlamo: *vanitas vanitatum, & omnia vanitas.* Cornelius hic. Iis, qui res terrenas in pretio habent, quia sunt Cosmographi, omnia hæc quæ in oculos incurrunt, magna videntur: sed iustus, cum sint Astrologi, totus Mundus puncto unico minor videtur. Jacobus Suarez S. 1. in Apoc. hæc est differentia inter Astrologum, & Geographum: hic, cum de terra agat, tanquam suæ scientiæ objecto, eam maximam esse describit; in regna, provincias, civitates, & oppida, dividendo. Astrologus autem, qui cœlum meditatur, & cuius astra pro objecto habet, affirmat, minimam stellam, quæ est in firmamento, universam terram magnitudine superare. Philipp. 3. 8. *existimo, omnia detrimentum*

esse, propter eminentem scientiam JESU Christi. Quæ est illa scientia eminentis? Astrologia divina: id paulò post dicit: *nostra conversatio in cælis est.* Philo Judæus: Nilus, fluvius celeberrimus, cœlum est Ægypti. Cur Ægyptus Nilum, rem tam fluxam, pro cœlo habet? Seneca l. nat. qq. in Ægypto nemo aratorum aspicit cœlum. Didacus Niss. Phœn. Græc. l. 5. c. 7.

Fortis est, ut mors, dilectio. Cant. 8. 6. Quia videlicet sicut mors corpus interimat; sic ab amore rerum corporalium æternæ vitæ charitas occidit. S. Gregor. hom. 11. in Matth. 13.

Ficus non forebit - ego autem in Domino gaudebo. Habac. 3. 17. 18. *Super excessa deducet me victor.* v. 19. Ecce tibi media in jactura omnium bonorum? nil dolet iustus homo, nullam tristitiæ vocem promit; quin gaudet, ob gaudia ventura. S. Cyprianus ad Demetriadem: vinea licet (fallat, & olea decipiat; & herbis siccitate morientibus, æstuans campus areseat. Quid hoc ad Christianos? quid ad Dei servos? quos paradisi invitavit, quos gratia, & copia, omnis cœlestis, expectat? Exultant semper in Domino; & mala, atque adversa, Mundi fortiter tolerant, dum bona, & prospera, futura prospectant. Isaac dum sub gladio alacer mortem expectat Gen. 22. 12. DEO gratam; meruit ab Angelo liberari, & parenti incolumis reddi. Sed Jephthæ filia, Judic. 11. 39. minimè liberatur ab Angelo; sed vitam amittit; ac orbem, & tristem, relinquit parentem. Quæ ratio hujus differentiae? Anastasius Nicenus q. 36. nec pater erat dignus beneficiò Abraham, post illam incredulitatem, & de voto poenitentiam, & vestium dilacerationem, lamentationem; neque filia Isaaci vitæ, post impium luctum, & duorum mensium ejulatum; ut quæ judicaret, hoc sacrificium esse quavis calamitate gravius. Ille Deo placet, qui in jactura temporali propter Deum suscepta non solvitur in planctus; sed cœlestia spectans nullam temporalem calamitatem æstimat. Bæza t. 3. l. 14. c. 3. §. 19.

Ex Novo.

Assumpsit: cum diabolus in montem excelsum valde, & ostendit ei omnia regna Mundi. Matth. 4. 8. Miser! malus vis esse; sed non potes; cupis tentare; sed nescis. S. Chrysol. l. 11. Quare? quia in montem celsissimum ducit, & à mundialibus rebus longissimè separat: Debuisset terrenis rebus inserere. Naxera in Jos. 18. §. 29.

Beati estis, cum maledixerint vobis. Matth. 5. 11. Et persecutio, & rapina bonorum, & famæ, honoris, & vitæ, jactura temporalis, potius lætitiæ, quàm dolori esse debent hominibus illis; qui sciunt, post hæc ad alia se perventuros gaudia, & vitam æternam, Bæza citatus antè.

Domine, bonum est nos hic esse. Matth. 17. 4. Unam stillam dulcedinis gustavit; & omnem aliam fastidivit dulcedinem. S. August. l. solil. c. 22.

Domine,

Domine, da mihi hanc aquam. Joan. 4. 15. Jam obliata illius aquæ, ad quam venerat hauriendam; & delectata salubritate illius aquæ vivæ, quæ offerebatur, petit humili verbō. Vilefcunt cuncta terrena, & quasi oblivioni traduntur, cūm cœlestium placet auditus; & cūm ad ea erigitur animus. Sim. Cass. l. 11. cap. 1.

Venit ergo, & tulit corpus JESU. Joan. 19. 38. Non cogitabat, dives sum, & divitias amittere possum. Theophylactus. Unde illi tam illustris ausus? Scribit Lucas 23. 51. *expectabat regnum Dei.* Sylveira hic.

Ascendit in superiora, ut oraret. Act. 10. 9. Petrus, quæ sursum sunt, quærebat, non quæ super terram. Illuc ascendebat; ad illa tecta, ad illa fastigia, de quibus Dominus Matth. 24. 17. *qui in ad tecto est, non descendat, tollere aliquid de domo.* S. Cyrill. Alex. l. 9. in Ex.

Omnia detrimentum feci, & arbitror ut stercora. Philipp. 3. 8. Dixit postea: *nostra conversatio in cœlis est.* v. 20. optimè inferitur: si est cœlestis conversatio, terrestrium erit contemptus. Diez D. 4. Quadr.

Rapinam honorum vestrorum cum gaudio suscepistis; cognoscetes, vos habere meliorem, & manentem substantiam. Hebr. 10. 34. Hi illud Augustini experti sunt: ibi sit mens; & hic erit requies. O confusio Christianorum! homines paulò antè ad fidem Christi conversi ita æterna cœli bona amabant: ut, cūm propria bona diripi viderent; non solū nullum ex eo dolorem, sed etiam magnam lætitiā, percipiebant. Nos verò, quorum jam fides senescit, quā animi molestiā, quā impatientiā, quò dolore, adversitates suscipimus? Diez conc. 1. in festo SS. Philippi, & Jacobi.

Ex Patribus, & aliis.

Qui sæculo renunciāsse se meminit, nullum sæculi diem novit: nec tempora terrena jam computat, qui æternitatem de Deo sperat. S. Cyprianus l. de lapsis.

Si consideremus, fratres charissimi, quæ, & quanta, sunt, quæ nobis promittuntur in cœlis; vilescant animo omnia, quæ habentur in terris. Terrena namque substantia, supernæ felicitati comparata, pondus est, non subsidium: temporalis vita æternæ vitæ comparata, mors est potius dicenda, quàm vita. S. Gregor. hom. 37. in Evang.

Si æternitatem diligimus, cuncta temporalia in usu, non affectu, possidemus. S. Gregor. hom. 29. de trib. portis.

Qui suspirat ad patriam, ei tormentum est peregrinationis locus; etiam si blandus esse videatur. Idem l. 8. ep. 70.

Qui domesticus Dei est, exul est Mundo: qui conversatur in cœlestibus, peregrinus est terris. S. Ambros. l. 7. in Ps. 118.

Ecce quid faciunt Sanctis mali! capillos radunt. *Sicut novacula acuta fecisti dolum.* Ps. 51. 4. Qui quidem capilli non superflue facti sunt à Deo in corpore hominum, sed ad aliquod ornamentum: tamen, quia sine sensu prædicuntur, illi, qui adherent corde DEO,

sic habent ista terrena, tanquam capillos. S. August. in Ps. 51.

Pecudes omnes terrenæ sunt: ob hoc inclinantur ad terram. Sed alia est planta cœlestis, homo: qui, quantum habitu figuræ, tantum dignitate, distat à pecoribus. Illorum facies deorsum flexa; tuum verò caput semper ad cœlum erigitur; oculi tui superna respiciunt. S. Basilius l. 9. hexam.

Tantò minùs in peregrinatione temporalia diligimus, quantò ardentius ad cœlestem patriam suspiramus. S. Laurent. Just. l. de casto conn. c. 1.

Quisquis veraciter bona credit esse invisibilia, debet procul dubiò fidei suæ efficaciam ex contemptu ostentare præsentium. Idem l. de regim. Prælat. c. 22.

Gustatò spiritu, necesse est desipere carnem: affectanti cœlestia, terrena non sapiunt: æternis inhiant fastidio sunt transitoria. S. Bernardus ep. 111.

Si cœlum desideras, nihil tibi in terra sit negotii: non enim finit ipsa ad cœlum evolare. S. Nilus cap. paræn.

§. IX.

Terrena amans spernit cœlestia.

Num. 1.

Symbola.

Ex Veteri.

Venite faciamus nobis civitatem, & turrim; cujus culmen pertingat ad cœlum.

Gen. 11. 4. Pyramis, & turris, in terra magna fundamenta, & radices, jacit, & per magnam spatium inferiora circumdat; at solò punctò tangit superiora: de supernis concupiscunt minima; de inferioribus, de terrenis, maxima. Inverte ordinem affectui tui, juxta situm, & mensuram, cordis: solò punctò terram attinge; & immensò spaciò tanges cœlestia. Arcones in Isā. 1. Disc. 2.

Da mihi decoctione triticæ. Gen. 25. 30. In hoc contractu significatur, quòd reprobi propter lenticulam, id est, temporalia, vendunt æternam hæreditatem. Thren. 1. *dederunt pretiosa quæque pro cibo &c.* Hugo Card. hic.

In mentem nobis veniunt cucumeres, & pepones, porrig, & cepæ &c. Num. 11. 5. Quàm arduum sit vel divinas non fastidire delicias, vel non sitire terrenas; Filij Israël testati sunt: qui inter coturnices, & manna cepas concupièrunt serviles. Usque adeò placet Aegyptus, & cœlum despicit: ut cædio sit manna, si fluat è cœlo; & cepæ sint in deliciis, si prope Nilum proveniant. Olival. 4. Strom. §. Ego flos campi.

Nec facias nos transire Jordanem. Num. 32. 5. Ruben, Gad, & dimidia tribus Manasse; quæ habebant pecora multa, cupiunt manere in terra Galaad ad ripas Jordanis. S. Gregor. mor. l. 27. c. 7. qui jumenta plurima possident, Jordanem transire fugiunt: quia quos multa Mundi implicamenta occupant, habitationem cœlestis, patriæ non requirunt. Mendoza in 1. Reg. 6. 12. Annot. 19. Sect. 1.

Usquequò

Uſquequò marceſis ignaviâ, & non intratis ad poſſidendam terram &c. Joſ. 18. 3. Apparet, veriſſimum eſſe; præſentis habitacionis commoditatis averſiſſe animos omnium à propriarum poſſeſſionum cupiditate. Maſius.

Anima ſaturata calcabit favum. Prov. 27. 7. Anima divitum calcat favum: quia pro terrenis rebus ſpernit dulcedinem regni cœleſtis. Saloniſ hic.

Notandum, quòd per totum libelli hujus (Canticorum) textum, ſponſa ſemper in domo, vel in lectulo, vel aliò quolibet interiori locò, cum ſuo Dilecto manere concupiſcat: ipſe autem ſponſus ad forniſeca potiùs opera vinearum ſcilicet vel hortorum, amicam ſuam evocet. - Nè ſi cuncta temporalia proſperè curant, incolatu præſentis exiliù delectata, minùs cœleſtem patriam ſuſpiret. V. Beda l. 2. in Cant. 1.

Ex Novo.

Villam emi. Luc. 14. 18. Villa, bovis, uxor, cœnam clauſere vocatis; Mundus, Cura, Caro, cœlum clauſere renatis. Hugo Card. in Deut. 20.

Uxorem duxi, & ideo non poſſum venire. Luc. 14. 20. Non rogat iſte, ſed impotentiam veniendi pro ratione offert: quia animus, carnalibus delectationibus deditus, tam eſt ratione alienus; ut non roget, rationem ſui haberi: omnino elongatur à ſpiritualibus. Cajetanus hic.

Cœperunt ſimul omnes ſe excuſare. Luc. 14. 18. Excusât ſe omnis, qui plus terrena, quàm cœleſtia, diligit; etiã ad cœleſtia ſe tendere dicat. Gloſſa. Notum eſt, quia per multos, qui vocati fuerant; & horâ cœnæ cœperunt excuſare; contemptores ſignificantur: qui plus terrena, quàm cœleſtia, diligunt: qui ampliùs rebus corporalibus, quàm ſpiritualibus, occupantur. Rupertus de offic. l. 12. c. 2.

Ex Patribus, & aliis.

Animo vacare non poteſt, qui de corpore ſollicitus eſt. B. Iſaias Abb. or. 15.

Corpus opacum oppoſitum corpori luſinoſo, cauſat umbram: & quânto magis eſt corpus opacum, tantò majorem projicit umbram. Cum igitur Deus ſit lux, omnis autem creatura terrena ſit opaca; patet, quòd qui aliquam creaturam amando inter ſe, & Deum, ponit, umbram facit: & quânto major eſt amor, tantò major eſt umbra. S. Bonaventura l. 113.

Amor terrenorum impedit ſalutem. Navis adhærens terræ ad portum non graditur; ſed periclitatur. Sic, qui terrenis adhæret per amorem, ad portum ſalutis non venit. Gemiani l. 9. c. 2.

Arbor plena fructibus, cœlò relicto, ad terram demittitur. Luna, cum maximè lucet, & plena eſt, maximè abeſt à ſole: ſic dives, cum plenus eſt opibus, cœlum non intuetur, Chriſtum ſolem non reſpicit. Hinc assignatis talentis, mox additur: *abiit.* Matth. 25. 16. Et filius prodigus, acceptâ portione ſubſtantiæ, ſtatim *abiit.* Luc. 15. 13. Nec enim Deum agnoſcit dives. Quare principes in folio cum ſedent, interjectam habent ſolij partem inter cœlum, & caput: quafi nihil illis cum cœlo ſit. Octavianus in Eccl. 5. 2.

Luna ecclipſata. Lem. *Alterius umbrâ.* A-

varus terram interponit ſibi, & vero ſoli; unde continuam patitur ecclipſim. Hugo Card. in Prov. 28. Sicut terrâ interjectâ luna lumen à ſole amittit; ſic animus obaubilatur interventu viliorum rerum. Lipſius Cent. miſcell. ep. 49. Picinelli,

Num. 2.

Teſtimonia.

Ex Veteri, & Novo.

Transferunt in affectum cordis. Pf. 72. 7. Secundum alios: *in picturam cordis.* Quia Mundi amatores non deſiderant, quod verum bonum eſt, & pulchrum; ſed quod ipſi ſibi pingunt, & fingunt, in corde ſuo perverſo, bonum, & pulchrum eſſe. Bellarminus hic.

Veni ſeparare hominem ad verſus patrem ſuum. Matth. 10. 35. Niſi ſeparemur à Sæculo non copulabimur Chriſto. Igitur ſeparari neceſſe eſt à viſibilibus; ſi volumus inviſibilibus ſociari: & ab homine; ſi Deo conjungi ſatagimus; non odiò, ſed ſpe conjunctionis ad melius. Sim. Caſſ. l. 9. c. 24.

Peccavi in cœlum. Luc. 15. 18. Quis peccat in cœlum? qui propter terram ipſum contemnit. Sim. Caſſ. l. 8. c. 40. Derelinquendo cœleſtia, peccavi in ea; præferens ipſis voluptatem corruptibilem; & præligens cœleſti patriæ meæ regionem famis. Quemadmodum enim in aurum peccare dicitur, qui illi plumbum præfert; ita & in cœlum peccat, qui illi terrena præponit. Titus Boſtrenſis.

Demas me reliquit, diligens hoc ſæculum. 2. Tim. 4. 9. Chryſoſt. neceſſe erat, ut diligens Sæculi voluptates dereliqueret eum, qui eas non amabat.

Ex Patribus, & aliis.

Eſſe quidem ſine delectatione anima nunquam poteſt. Nam aut inſimis delectatur, aut ſummis: & quânto altiori ſtudiò exercetur ad ſumma; tantò majori ſallidiò torpeſcit ad inſima: quânto que acriori curâ inardeſcit ad inſima; tantò tepore damnabili frigefcit ad ſumma. S. Gregor. mor. l. 18. c. 8.

Corpus peregrinatur locis, anima peregrinatur affectibus. Si amaveris terram; peregrinaris à Deo: ſi amaveris Deum; aſcendis ad eum. S. Auguſt. in Pf. 119.

Neceſſe eſt, animam ad carnalia, & terrena, dejici; quæ, à ſpirituale vita degenerans, ad cœleſtia non aſpirat. Bleſenſ. ep. 111.

Miſcellanea.

Iſſachar aſinus fortis, accubans inter terminos &c. Gen. 49. 14. Habitare inter terminos dicitur; qui ita ſpiritualia, & cœleſtia, curat; ut corporis, & neceſſarii alimentis, penitus non oblivſcatur: & ſic curat temporalia; ut non negligat æterna. Diez conc. 2. D. 1. Adv.

Deorſum quaſi mala Punicæ faciès. Ex. 28. 33. Hæc ex ſimbria: in fronte geſtabat laminam auream, in quâ in ſculptum erat nomen Dei ineffabile. Ex. 28. 36. Nomen Dei quod in fronte gerit, pietatem, & virtutem designat; at malogranata omnium rerum copiam. Pinna Ethol. 180.]

TITU.